

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 .
Helyben háshoz hordva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 .
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 .

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és
szombat utáni napok kivételével.Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 2.A szerkesztőség kéziratok visszaszolgáltatására
vagy megöröklésére nem vállalkozik.Előzetesek és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 6 fillér.

NAGYVÁRAD, nov. 22,

Az utolsó próba.

»Igy nem maradhat tovább«.

Néhány héttel ezelőtt e szavakkal jellemezte királyunk az osztrák parlamenti helyzet tarthatatlanságát.

Abból a bábeli nyelvzavarból, amelybe öt évvel ezelőtt Badeni grófnak, az akkori osztrák miniszterelnöknek hallatlan baklövése, az emlékeztető nyelvrendelet, döntötte Ausztriát, sehogy sem tud kimenekülni a mi »jó« szomszédunk. Azóta megbukott legalább egy féltucat miniszterelnök, kétszer feloszlatták a bécsi Reichsrathot, nem tudom hányszor berekesztették annak botrányosabbnál-botrányosabb ülészekait, az uralkodó és kormányai mindent megpróbáltak, hol a németeknek, hol a cseheknek kedveztek, valóságos művészi tojástancczot jártak az osztrák parlamentnek megszámlálhatatlan pártjai és nemzetiségei között, egyszer kaczerkodtak Luegerékkel, másszor felszabadították Schönererék hithagyó és hazaáruló törekvéseit — — — s ki tudná csak egyszerűen felsorolni is mindazt, amit az osztrák kormányférfiak megpróbáltak, — — de mindez nem használt semmit: a parlamentet munkaképesé tenni és csak valamennyire is normális helyzetet teremteni nem sikerült.

A mostani osztrák miniszterelnök, Körber doctor vitte még legtöbbször összes elődjei közül. Csaknem két éve tartja magát s daczára hogy a 14. §-t nem

alkalmazza, mindig sikerült költségvetést, illetőleg indemnytit kapnia és a kvóta-deputációt és delegatusokat megválasztatnia.

Most azonban ő is pácza került. A költségvetés és az ujonczjutalék meghosszabbításán kívül okvetetlen szüksége van a kiegyezés félbemaradt ügyeinek rendezésére. Magyarország ugyan 1907-ig törvényesen rendezte a kiegyezést, de az osztrák parlamentet még nem lehetett rábírnai ennek alkotmányos tárgyalására.

Pedig most már itt lenne ennek a legfőbb ideje. A kereskedelmi szerződések megújítása előtt állunk, ennek azonban létfeltétele a kiegyezés rendbehozása.

Azért jelentette ki a király, hogy: »Igy nem maradhat tovább!«

És hogy szavának nagyobb nyomatékot adjon, azt is hozzá tette, hogy ha most nem sikerül munkaképesé tenni a parlamentet, nincs más hátra, mint feloszlatni azt és új házszabályokat hozni be, ha másképpen nem — hát rákényszerítés útján.

Sok ilyen fenyegetést hallott már a Reichsrath s éppen azért nagyon kétséges: lesz-e fogantja?

A multkor már tanácskoztak az osztrák birodalmi pártok a felett, hogyan lehetne segíteni a bajokon és a csehek már itt kijelentették, hogy ők a nyelvi és helyi érdekű dolgokban egyelőre engednek, de a döntő ütközetet éppen a magyar kiegyezési tárgyalások idején fogják megvívni.

Mára volt összehíva utolsó kísérletképpen az elnökök konferenciája. A vett

étesülések szerint a *válság meg van oldva*, illetőleg el van hártva.

Ez világosabban szólva annyit tesz, hogy a csehek és németek közös megegyezéssel beszüntetik egyelőre az obstructiót. A költségvetést és a többi állami szükségletekre vonatkozó javaslatokat átengedik, de — — aztán valamennyien egyesülve törnek a magyarok ellen s a nálunk már törvénybe ígatott kiegyezést, mely szerintük megrövidíti Ausztriát, lényeges engedmények nélkül nem engedik törvénybe ígatni.

Tehát elkövetkeznek a Széll-kormány nehéz napjai. És reméljük, hogy e napokban egységes lesz nemcsak a szabadelvű párt, hanem az egész magyar parlament pártkülönbség nélkül.

A néppárt már az önálló vámterület hive, a függetlenségi párt ugyis azt vitatja évek óta, hogy a gazdasági bajoknak egyetlen gyógyszere az önálló vámterület, — a szabadelvű párt képviselői közül igen sokan programjukba vették s maga Széll Kálmán is nem régebben azt vitatta, hogy az önálló vámterület csak kezdetben járna némi gazdasági rázkódattal és rizikóval, de később kétségkívül javunkra válna s most már maguk a gazdák és agráriusok sem idegenkednek tőle, — tehát rajta! Ha az osztrákok ennyire vakok és provokálók — ám lássák ők a következményeket.

Reméljük, üres fenyegetéseiktől nem fog megijedni a magyar kormány és parlament. És e kérdésben hiszszük, hogy a nemzet egész osztatlan közvéleménye fogja támogatni a parlamentet.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A legdrágábbik bor.

Irta: Kincs István.

A csényei Gergők arról voltak nevezetesek, hogy ha egyszer bevetődtek Sárvárra, akkor hiszen meg is ragadtak ott vagy fél hétig. Jobb mulatókat keresni kellett náluk. Ha ökröt, buzát adtak el, a pénz miként ha veszekedett volna a zsebükben; nem volt nyugtok mindaddig, míg csak a felének az ületére nem vertek.

Olyankor a kit először elesiptek az utcán, piaczon, annak velük kellett tartania. Itatták ettették, míg csak ki nem dült s ha már sem ülni, sem állani nem tudott, akkor hazaszállították saját szekerükön s az elhullott vitéz helyét más frissebb erő foglalta el.

E tekintetben mi szép Magyarország még jól állunk: zsidó se kap olyan hamar kompanistát, mint mi ivópajtást.

Mult csütörtökön történt, hogy a kisebbik Gergő — tetszik tudni, a nagyobbik lump — végig bandukolt a város utcáin. Erősen keresett egy az ivásban fogható embert, hanem az ördög fialetket sem hordott az utjába. Csupa leány, rivó gyerek, csupa asszony, hogy az ember fiának megborsózik a háta tőlük. Igazán nem is tudni miért teremtette az Uristen azt a sok szoknyás nemzetséget.

Gergő már dühösködni kezdett. Szerencsére akkor fordult be az utcába Soós Gábor a köteles. A mi emberünk föllélegzett; no csak hogy végtére mégis akad fialelek! Mulatni ugyan még nem mulatott vele, de hát a kötelesek mind értik a csiziót. Nem is azért, hanem csak amugy szokásmondásból kérdezte tőle:

— Hé Gazsi birod-e a bort?

— Hány hordóval? — volt a nyugodt válasz

— Derék ember vagy — vágta hátba Gergő — ezt vártam tőled. Gyere tarts velem; ma még olyan mulatást cselekszünk meg ketten, hogy öreg ribillió üt ki Sárvárott. Gyere csak pajtás!

Huzni kezdte a »Korona« felé.

Ott a pinczerek összefutottak. Tudták már, hogy az egyszer jó nap készül.

— Alá szolgálja! Szolgálja, nagyságos ur! — fogadták valamenyien erős hajlongással Gergőt. A kötelest észre sem vették, pedig hát máskor ő is számot szokott tenni a koreszmában.

— Parancsol, nagyságos Ur! — kérdi a főpinczér, miután minden kollegáját félretaszította — bort, sört?

— Te bolond — mordult Gergő a pinczérre — hát még idáig sem ismered a gusz-tusomat? Árpa levét kínálsz? kell a sintérnek. Bort ide, kőficz, csak bort!

— Milyent?

— Nem hallgatsz? Hát kérdeztem én valaha az árát? Bort ide! Jót, a legdrágábbikat. Fuss, mert leverem mindjárt a lábodat.

A pinczerek szétröptültek, csak a köteles ordította el magát a hátuk mögött:

— En a legdrágábbikból nem iszom. Nekem ordinárit hozzatok!

— Csitt te köteles? — rontott Soós Gábornak hegyibe Gergő — azt iszod, a mit én hozatok.

— De ha egyszer nem iszom! — ellenkezett a másik.

— Nem iszol? — csudálkozott el Gergő, kinek ujság volt az ilyen felelet; legalább teljes életében nem esett meg vele, hogy valaki szívesen ne fogadta volna, mikor potyával kínálta. Hát aztán miért nem iszol?

— Mert én csak ordinárit iszom — volt a határozott válasz.

— Te stült számár! — gorombáskodott Gergő — hiszen én fizetem!

— Bánom is én, ha a Ponczius Pilátus fizeti, de én megmondom, nekem a legdrágábbik nem kell, én csak ordinárit iszom.

— Mi bajod hát köteles? beszélj már egyszer! Mert ha engem megdühösítesz, akkor rosz világ lesz iziben. Mért nem iszol a legdrágábbikból? He?

— Hallani se szeretem a nevét — sóhajtott Soós Gábor egészen nekiszontyolodva — az nekem már egyszer iszonyuan befűtött.

— Berugtál tőle?

Barabás Béla öröke.

A gyomaiaiak 17 tagú küldöttsége tegnap tisztelt Györy Eleknel, hogy felajánlja neki a mandátumot. A küldöttséget Barabás Béla vezette s Györy Eleket Fikó Béla pártelnök kéri fel, egyszerű, de lelkes szavakkal vázolván a Barabás iránti vonzalmukat s hozzátevén, hogy az országos érdekek alávetik magukat, felmentették Barabást a mandátum elfogadása alól. Felkérte Györy Eleket, hogy vállalja el a mandátumot.

Györy Elek rövid vonásokban kifejtette álláspontját, igérvén, hogy programjában részletesen fog nyilatkozni. Bár tudja, hogy Barabás kiváló tulajdonságaival nem versenyezhet s a ragaszkodást, melylyel e kitűnő férfi iránt viseltetnek, de jól esik neki, hogy az ő jelölésével eddigi működéséért koszorút nyújtanak. Fikó pártelnök — ugymond — az igazságtalan adóról is beszélt. Igéri, hogy minden törekvésével rajta lesz, hogy ezen segítsen. (Lelkes éljenzés).

Délben a Pannoniában ebédet adott Györy a deputációnak.

Az osztrák válság.

Egy osztrák politikai könyvatos ma a következő értesítést küldi szét:

»A képviselőház válsága véget ért. A költségvetési bizottság tühető rendben dolgozik és az elnökök értekezlete meg fogja csinálni a híres *modus vivendi*. A kisiklás nincs — a következő kisiklásig. Állapítsuk meg azonban a következőket: Először: A válság megszüntetése nem a baloldal, hanem a kormány műve. Másodszor: A baloldal csak akkor vált koncziánssá, mikor felülről megvilágították előtte a helyzet komolyságát. Harmadszor: Messzemenő előzékenységet nem a baloldal, hanem a csehek tanusítottak, kik ellenszolgálat nélkül csupán politikai eszélyből hozzájárultak a büdzset létrejöttéhez. Ezek csupán czáfóhatlan tények és elégségesek arra, hogy mindenki előtt megvilágítsák a helyzetet, a ki világosan látni akar — azok előtt persze semmit sem lehet helyesen megvilágítani, a kik vagy egy-

általában nem, vagy csak színes tüvegen át akarnak látni. A képviselőház válsága pillanatnyilag megszűnt, az állam válsága egyre tart.»

Dóczy Lajos nyugalomba megy.

Politikai körökben már hónapok óta beszélnek és ma egész határozottan beszéltek a képviselőház folyosóján is, hogy Dóczy Lajos udvari tanácsos, a közös külügyminiszterium osztályfőnöke, már rövid idő múlva nyugalomba megy. Az oka ennek — mint mondják — az, hogy Dóczy és Goluchowsky közt igen éles nézeteltérés merült föl. A viszony kettőjük közt sohasem volt jó, de néhány hét előtt heves jelenet játszódott le köztük, úgy, hogy Dóczy állása tarthatatlanná vált. Ha mindjárt akkor nem ment nyugalomba, úgy ennek magyarázata abban rejlik, hogy még be kell várni, a míg azok a dolgok lebonyolódnak, melyeknek a vezetése Dóczyra volt bízva.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, nov. 22.

Apponyi Albert elnök 10 óra után megnyitván az ülést, azonnal áttértek a

felirati vitára.

Kecskeméthy Ferencz, a Kossuth-párt új tagja szölt ezután. Nem szándéka a többség felirati javaslatával tüzetesen foglalkozni, csak általánosságban jegyzi meg, hogy a felirat hangja oly meghunyászkodó, mintha nem alkotmányos uralkodóhoz, hanem valamely keleti despotához lenne intézve. Mért tőrjük némán a hadsereg idegenségét, mért némán öszszetett kézzel, mint olvasztja be Fejérváry miniszter a honvédséget a közös hadseregbe. Keresni fogjuk az igazságot, hogy a nemzet eladott jogait visszazerezzük. Hangoztatják, hogy ne közjogi, hanem gazdasági kérdésekkel foglalkozunk, már pedig a gazdaság érdekei csak úgy mozdíthatók elő, ha az ország közjogilag független. Bármit mond is a tuloldal, a tény

az, hogy a nemzet zöme a függetlenségi párt felé fordult.

A szociális kérdések megoldása égető szükségé vált, de e téren nem történik semmi. Első teendő lett volna a progresszív adóztatás életbeléptetése.

Sürgeti a munkásbiztosítást, a szavazati jog kiterjesztését. Adják meg a szavazati jogot az Alföld népeinek, majd meglátják, milyen minoritásba marad a tuloldal. Elősméri, hogy a miniszterelnöknél rokonszenvesebb egyén alig ült azon a helyen, de Bécseszel szemben ő is csak olyan, mint elődjei. — Horánszky produktív eszmékre fekteti a súlyt, hisz ez a párt ad a tuloldalnak produktív eszméket. Az eddigi uton ezek a czélok soha el nem érhetők.

Kossuth felirati javaslatát fogadja el.

Támadás a néppárt ellen.

Bornemissza Lajos: A felvidéki tót izgatókkal foglalkozik beszédében. Ennek kapcsán a néppárt programját bírálhatja. A néppárt felirati javaslata főképpen az egyházpolitikai törvények revíziójával foglalkozik. Idézeteket olvas fel a »Krestyán« című néppárti tót lapból.

Szólo úgy fogja fel a felvidéki földbirto-kosság feladatát, hogy az a szegény tót népet támogassa és a magyar nemzeti államnak megnyerje.

Felolvass egy tót cikket magyar fordítás-ban, hogy a néppárt, hogy jellemezte a választások előtt a kormánypárti képviselőket. Azt írják róluk, hogy a liberális képviselők csak akkor beszélhetnek, ha a miniszterek megengedik. Es ha már megengedik, mit beszélnek akkor, mi egyebet, mint hülyeségeket. Minden választó haszontalan ember, a ki a liberális jelöltre szavaz.

Felolvassa még a lapnak több más cikke-it is, mely csak úgy hemzseg a liberális párt iránti sértésektől.

A felvidék népe — ugymond — megszokta a nyomort, most azonban, hogy Amerikából milliók érkeznek évente, bizonyos mozgást veszünk észre.

Mondja meg a néppárt, hogy a most észlelt nemzetiségi izgatásokban van-e része, vagy nincs? Vagy tud-e egyáltalában az izgatá-sokról?

Kérem a kormányt, legyen éber az izgatások iránt. A kormány iránt bizalommal visel-tetik és a válaszfeliratot elfogadja. (Hosszan-tartó helyeslés, a szónokot számosan üdvözlik, köztük Madarász József is.)

— Józanabb voltam, mint ma vagyok.
— Nem értelek.
— Nehéz is azt megérteni, hacsak ma-gam el nem mondom.
— Mondd hát no, hadd hallom, mi bajod neked a legdrágábbik borral?
Éppen akkor tettek az asztalra vagy három hosszonyaku palaczkot. A pinczér töltött, de a köteles elkapta poharát.
— Beszélj már nő, — biztatta kíváncsian Gergő — mert ha nem monddod, mindjárt be-léd töltetem.
— Lassan no, hiszen mondom már — mentegetőzött Soós Gábor, nagyot sóhajtott s avval kezdte:
— Tetszik tudni, a fiam az ősszel végére járt a katonasornak.
— És aztán? — biztatta Gergő.
— És aztán meg akart házasodni.
— Jól vagyon, okosan tette.
— Okosan persze, mert Izsó Józsi lányát akarta elvenni. Jó guszussa vagyon a kölyök-nek, tetszik tudni.
— Elhiszem, el, csak tovább. Izsó talán nem adta.
— Hogyne adta volna, ha már egyszer adta. Hanem tetszik tudni, mióta összevesztünk...
— Összevesztetek?
— Ühüm — bizonykodott a köteles.
— De hát min vesztetek össze, ha sza-bad tudnom? — firtatta Gergő a maga em-berét.
— A legdrágábbik boron — volt a válasz.

— Kezd érdekes lenni. Tehát összevesz-tetek?
— Mondtam már, hogy igenis. Lányké-rőbe mentem. Mint apának csak van annyi jussom, hogy magam menjek; átmentem Izsó komámhoz s ott kezdtem:
— Adsa a lányodat; a fiam tisztára bele-bolondult.
— Jó kezdet — hagyta helyben Gergő — és mit mondott a komád arra?
— Azt mondta, hogy vigyem azt a vá-szoncelédet; elég sokáig tartotta, — vesző-d-jék vele más ezentul.
Szóval hamar megegyeztünk. Ő még kér-dezte, iszom-e pohár bort. És én persze azt mondtam, hogy iszom. Hogyne innám, mikor egyszer tudom, hogy kitűnő borai vannak; másrészt meg a szívesen látott lánykérőt nem igen szokás csak amugy szárazon elereszteni: bor nélkül még cselédet se fogadok, nem hogy asszonyt szerződtetnék a házhoz. Mondtam neki, komám, hozz egy litert, hanem azt ki-kötöm, hogy a legdrágábbikból.
Izsó Józsi hunczutul nevetett s azt fe-lelte:
— Jól van, komám, az egyszer a legdrá-gábbikból iszunk. Éppen nyolczvan pengőbe került akója.
Arra a szóra az én torkom már csetleni kezdett. Az árgyélusát is nekil olyat hát nem iszik hamarosan mindenféle jött-ment em-ber. Nem tudom, a királynak van-e olyan drága?

— En is Tamás vagyok benne — tette hozzá növekvő érdeklődéssel Gergő — és mi-lyen volt az a bor?
— Milyen? azt kérdi, komám, hogy mi-lyen volt? A színe csak megtette, olyan volt mint más boré, hanem mikor megkóstoltam, mikor az első korty lecsuszott a torkomon, akkor azt hittem, hogy az angyalokat hallom énekelni a menyekben.
— Igazán?
— Igazán bizony.
— Olyan jó volt?
— Olyan. Az ecetfábrica valóságos méziz még ahhoz képest. Azt hittem csoroszlyákkal futnak le a gégémén s lenn ugy veszekedtek a gyomromban, mint a falu kutyái ha valameny-nyit egymásra uszítják. Azt hittem, azt a drága bort nem érem tul.
— De mégis csak tulélte.
— Tul biz' én, hanem abba az ivásba be-leveszett a gyerekei házasága. Tegye bolonddá az öregapját: Ugy összevesztünk Józsi komám-mal, hogy a gyerekek mind e mai napiglan azt siratják. Folt se vállott abból a házasság-ból. S a hányszor a gyerekek keserű ábrázá-tát látom, mindig el tudnám káromkodni ma-gamat. Mindennek az a komisz legdrágábbik bor volt az oka s ezért, uram, megfogadtam, hogy bárhová kerüljek, én mindig csak ordi-nárit iszom.
— Pinczér, ordinárit ide nekem!

Molnár védelme.

Molnár János: A legutóbbi időben egész hajszát látok a néppárt ellen itt a képviselőházban.

A hajszája személyemben koncentráldik. Hogy miért, erről fogalmam sincs. En csupán a néppárt szerény tagja vagyok. Csodálom, hogy az előttem felszólalt képviselő ur engem okoz a »Krestyán« című lapban megjelent cikkéért. Ugyan ily alapon én felelőssé tehetném a miniszterelnököt a »Budapesti Napló« és a »Magyar Nemzetben« megjelent cikkéért.

Szell Kálmán: En nem vagyok szerkesztője.

Molnár János: En sem vagyok szerkesztője.

Felkiáltások: Itt van a lap élén a neve.

Molnár János: Ugy látszik, a képviselő urak olvasni sem tudnak, én csak mint *laptulajdonos* szerepelek.

Azután hosszasan magyarázza a laptulajdonos és a szerkesztő közötti különbséget, a szabadelvű és a függetlenségi képviselők zajos ellenmondásai között.

Fejtegeti, hogy a néppárt csak akkor azonosítja magát a lapokban megjelent közleményekkel, ha azokat a néppárt valamelyik hivatalos közege aláírja.

A mi a nemzetiségi izgatásokat illeti, — ugymond — mi az 5 év előtti programunkat teljes mértékben betartjuk, a nemzetiségi izgatásokban részt nem veszünk, azokat a *lehető leghatározottabb módon perhorreszkáljuk*. (Helyeslés a néppárton.)

Bornemissza Lajos személyes kérdésben újból felszólal. Bizonyítani óhajtja a cikkek felolvasásával, hogy a néppárt az izgatásokban részt vett.

Molnár János: En csak újra hangoztatom, hogy az egységes magyar állami egység ellen intézett bármely néven nevezendő agitációt a lehető *leghatározottabb módon elítéljük és perhorreszkáljuk*. (Helyeslés.)

Öt perc szünet.

Szünet után:

Darányi Ferencz: A mai liberálistust jellemzi az egyházpolitikai törvény. Hogy milyen áldást hoztak az országra, ismeretes. Ennek a törvénynek hatása alatt kezd már kivetkőzni a hazafias törekvéseiről ismert református elem egész valójából. E néppártot sok váddal illetik, most is felhangzott az a vád, hogy a néppárt a nemzeti állam kiépítésének útját állná.

Kubinyi György: Hát a pánszláv ujságot ki írja?

Darányi F.: A gazdasági bajok orvosszere túl is a külön vánterülelet tartja. Zichy János gróf javaslatát fogadja el. (Helyeslés.)

Ezután ismét a néppárt egyik új embere emelkedett szólásra: **Wilczek Frigyes** gróf. A fiatal gróf tiszta magyar nyelven és kellemes programmal kezdte meg beszédét. A közigazgatás reformjáról beszél.

A választó kerületek helyesebb beosztását követelte. **Zichy János** határozati javaslatát fogadja el. (Helyeslés.)

Végül **Zboray Miklós** beszélt a néppárt pádjairól, kijelentve, hogy ő *soviniszta magyar és ha látná, hogy a pártja a nemzetiségekkel paktálna, nyíltan síkra szállna az ily drámlat ellen*.

Hosszasan beszélt az állítólagos rendszer-változásról. **Zichy János** határozati javaslatát fogadja el. (Helyeslés.)

Kijelenti, hogy kilépne a párt kebeléből, ha látná, hogy a néppárt ellenkezik az állam eszmével. De ez lehetetlen! A katolikus pápáság hazafiságáról tanúságot tesz a történelem is. Az izgatási vádak határozottan ismételtten vissza utasítja.

Ivánka: Egyedül a néppárt izgat!

Zboray: Ez csak *animozitás!* Látszik, hogy néppárti volt az ellenfele.

Kecskeméthy itt, Kecskeméthy ott.

A mióta a sikkasztó brigadéros eltűnt, a közönség egy része eddig fel nem fedezett rendőri talentumnak képzele magát és lázasan keresi, persze mind ez ideig eredménytelenül, egri Kecskeméthy Győzöt, a kinek nyomára még nagy praxissal és szép sikerekkel dicsekvő detektívek se jutottak, ámbátor minden lehetőt és lehetlent elkövettek a furfangos sikkasztó elfogatására. Különösen a vidék nem akar belenyugodni abba, hogy nem tudják kézrekeríteni a főváros pénztárának a megdézsmálóját. Az amatőr-detektívek tulbuzgóságát senki sem keserülte meg úgy, mint **Tóth Géza** szegedi hivatalnok, aki tegnapelőtt még holdog vőlegény volt, tegnap volt kitudva az esküvője napja. A lakodalomból azonban nem lett semmi, — ép Kecskeméthy Győz miatt. A vőlegény ugyanis, mint írják, egy képviselő és egy újságíró társaságában Szegeden felült a délelőtti feltizenegykor induló váradi vonatra, a mely délben ér *Orosházára*. Délután 3-kor keltek volna egybe. Alig szállt be azonban **Tóth Géza** a vonat egyik másodosztályú fülkéjébe, felszállt utána egy szegedi detektív, aki a *Szeged—Rókus* állomáson sokáig szemmel kísérte a nyugtalanul látszó s Kecskeméthyre rendkívül hasonlatos fiatalembert.

— Kérem, igazolja magát! — mondta **Tóth**nak a detektív.

A vőlegény természetesen nem tudta mire vélni a detektív viselkedését és zavarodottan azt felelte, hogy utitársai: a képviselő, meg az újságíró régi jó ismerősei, azok majd igazolják személyazonosságát. A mi meg is történt. A detektív azonban nem elégedett meg ezzel, annyival is inkább, mert **Tóth Géza** írásbelileg nem tudta kielégíteni és a kérdésre zavarodottan, szinte hebegve felelt. Hődmezővásárhelyen azután daczára a fiatalember jogos tiltakozására, leszállították a vonatról **Tóth Gézát** a detektív, a kalauz, az ellenőr, azután az állomásfőnök szobájába kísérték, a honnan bevitték a »torony alá«. Itt a városházán a rendőrkapitányságon végre elhitték **Tóth**nak, hogy ő nem azonos a sikkasztóval és szabadon hocsájtották, természetesen udvarias bocsánatkérések közt.

Ez alatt hasztalan várták *Orosházán*, a menyasszonyos háznál a vőlegényt. A képviselő, meg az újságíró megérkeztek ugyan, el is mesélték a vőlegény pech-ét, a melyhez hasonló alig akad az utóbbi időben. Az örömapa dult-fult dühében, alig lehetett lecsillapítani a haragját. Érdekes, hogy nem a detektív haragudott, hanem a vőlegényre, a ki olyan ügyetlen volt, hogy el »hagyta« magát vezetetni — épp az esküvő előtt. Hiába kapacitálta a násznép, az öreg kijelentette, hogy még a félvilágért sem adja a lányát annak a »mamlasz«-nak. Ez a »mamlasz« az esti vonattal megérkezett ugyan, de sem a menyasszony, sem a szülei hallani sem akartak róla. Még a látogatását sem fogadták. Hogy kiengesztelődnek-e, az még bizonytalan. Csak az bizonyos, hogy egri Kecskeméthy Győzöt senki sem átkozza jobban, mint **Tóth Géza**, a

ki nagyon szerette a menyasszonyát s a kihez sokáig nem akarták odaadni Orosháza legszebb leányát.

*

A székesfőváros megszökött sikkasztója állandóan igénybe veszi a főkapitányság legügyesebb tisztviselőit. A büntügyi osztály több előadója majd mindennap tanácskozással ül össze **Farkas** osztálytanácsos elnökle mellett és együttesen beszélnek meg a további teendőket.

Az ügyet magát ugyan még ma is **Arányi** rendőrtanácsos referálja, de mert eddig pozitív eredményt elérni nem tudott, a főkapitány **Bérczy Béla** rendőrkapitányt is megbizta a vizsgálattal. **Bérczy** kapitány már ma délelőtre több oly tanut citált be magához, a kiket **Arányi** tanácsos már kihallgatott volt s a beavatottak értesülése szerint még a mai napra *letartóztatás* is várható. A vizsgálat érdeke azonban úgy kívánja, hogy ezekről az intim részletekről lehetőség szerint ne vegyenek tudomást azok, a kik ma még szabadon járnak ugyan, de a közeli napok folyamán aligha be nem kerülnek a rendőrség fogházába.

Rudnay Béla főkapitány tegnap hivatalosan megszólaltatta a rendőri sajtóirodát, ezt a közleményt adván ki:

A napilapoknak egy része a Kecskeméthy bűnyegének kapcsán a rendőri nyomozás irányáról folyton új és új, a valóságnak meg nem felelő közleményeket hoz, melyekre nézve a rendőrség kijelenti, hogy e tárgyban napok óta semmiféle hírt ki nem adott és bár a rendőrség kellően tudja méltányolni a lapok útján felkeltett érdeklődés előnyeit, mégis a nyomozás érdeke ezidőszert újabb tudósításoknak kiadását meg nem engedi.

A lapok azon híre is, mintha **Arányi** rendőrtanácsostól a nyomozás elvételét volna, nem felel meg a valóságnak. A tény az, hogy az ügy fontosságához méltóan állandóan több rendőrtisztviselő foglalkozik ezen sikkasztás ügyével.

Kecskeméthy Amerika felé.

Budapest, nov. 22. (Saj. tud. táv.) **Kecskeméthy** a legújabb értesülések szerint *Triesztből Genuába* utazott, a hol egy *Dél-Amerikába* Buenos-Airesbe induló hajóra szállt fel. A székesfőváros a Genuában várakozó magyar detektíveket utasította, hogy költséget nem kimélve utazzanak utána, kijelentvén, hogy fedezni fogja az üldözési költségeket.

Nagyvárad közvilágítása.

— Villany és gáz együtt. —

Nagyvárad város közvilágításának a kérdése a tizenkettedik órába jutott, úgy hogy még e hóban kell határozni a fontos, a város jövő fejlődésére nagyjelentőségű ügyben.

A *nagyvárad* légszeszgyár tegnap egy hosszú beadványt intézett a városi tanácshoz, amely formális és részletes *ajánlat*.

A beadvány a bevezetésben részletesen ismerteti a közvilágítás kérdésének történetét, egész a mai állapotig.

Majd kifogásolja azt, hogy velük a város nem tárgyalt, hanem a beérkezett ajánlatok alapján a tanács és a világitási bizottság villamos házi kezelés mellett foglalt állást. Azt vitatja, hogy ez nagy kockázattal jár. Allításuk igazolásául rámutatnak arra, hogy **Hollós József** kir. főmérnök és **Fodor István** szakvélemé-

nyek mennyire eltérők, — továbbá a villanyvilágítást még nem tartják olyan biztosnak, hogy a légszeszt nélkülözni lehetne. Az Auer-égő jobb mint a villany.

Mikor a város a gázgyárral a szerződést felmondotta, önként lemondott mindazon kedvezményeiről és jogokról, amelyek részére a szerződésben biztosítva voltak.

Azért a gázgyár nem zárkózik el az újabb tárgyalásoktól, s ezért egy új ajánlatot, tesz, a mely gáz és villany kombinált világításról szól.

Ennek az a hibája, hogy a város külső részeit figyelmen kívül hagyja; szerinte ott továbbra is petroleummal világítana a város, holott éppen az a város célja, hogy a drága de rossz petroleum világítás helyett jobb világítást nyerjen a szegény lakosság, amelynek úgy sincs még járdája sem. A gázgyár egész városrészeket (Porond, Rét) majd csak később, fokozatosan látna el jobb világítással.

Az új ajánlat főbb pontjai ezek:

A részletes feltételek a kombinált világításra kölcsönös megbeszéléssel állapíthatnának meg.

1. Ahol akár légszesz, akár villany vagy kombinált közvilágítás van, a magán fogyasztásra kizárólagos jogot; más körzetekre előjogot kér a gázgyár.

2. Ahol most légszeszszel világít, jövőre is megtartja ezt; de joga van más helyre is kiterjeszteni a saját költségén, engedély nélkül a légszeszt.

3. Ha a város akarja kiterjeszteni, azt a jelenlegi szerződés 33. §-a szerint a gázgyár eszközölni.

4. A gázlángokat a gyár saját költségén Auer-égőkre alakítja át, de az első 3 évben a fogyasztott gázon felül havonként és lámpánként 2 koronát, a 3 év eltelte után 1 kor. 40 fillért fizet a város.

5. A közvilágításnál 10 normal gyertyafénynél egy lángért óránként 2.21 fillért kér.

6. A magánfogyasztók köbméterenként 32 fillért fizetnének, de ha a fogyasztás emelkedik, fokozatosan lejjebb szállítják az árat. 400,000 köbméter fogyasztásnál már köbméterenként 1 fillért kap a város részesedés fejében.

7. A nagyobb magánfogyasztóknak évi rabatot ígér.

8. Városi és állami épületeknél ha bérben nincsenek, templomoknál, a színháznál 10% leengedést ad.

9. Ipari célokra a gázárból 20%-ot enged.

10. Az órák fentartási árát lejjebb szállítja; órát bárki bárholnan szerezhethet be, de a fenntartásért köteles a gázgyárnak fizetni.

Gáz berendezéseket bármely képesített szakiparos végezhet, de a felülvizsgálatot ők teljesítik. Az összekötést szintén csak a gyár munkásai készíthetik.

A villanyvilágítás kiterjesztése, az ajánlat szerint igen csekély lenne; főleg Olasziban, a hol alig néhány sikátort világítanak a mai petroleumos helyett villanygal.

A hol légszeszvezeték van, akár a városnak, akár magánfogyasztónak, ha a fogyasztást biztosítják, késznek a villanyvilágítást is bevezetni.

Az utcai villanyvilágításnál 1 izzólámpáért 16 gyertyafényvel, évi 2000 égési óra mellett évenként 40 koronát kér; ivlámppáért évi 600—800 óra után évi 116 koronát számít. Magánosoknak hektowatt óránként 7 és fél fillért állapít meg. Ha a magánfogyasztás évi 40,000 koronára rug, a város hektowattónként 1/2 fillér részesedést kap.

A szerződés ilyen feltételek mellett 1903. december 16-tól kezdődő 50 évre terjedne, a mely után az egész gyár és telep minden felszerelés és tartozékával teljesen ingyen jutna a város tulajdonába.

Végül kéri a gázgyár, hogy kezdjen vele a tanács tárgyalásokat. A kérdés úgy sem nagyon sürgős, mert egy villamos telepet egy év alatt ki lehet építeni.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 8—5 10 kr-ért. Kedden és csütörtökön d. u. 5 óráig 20 kr-ért. Más időben 50 kr.

November 28. A nőegylet gyűlése.

November 26. Burmester Willy hangversenye Fekete Sasban.

November 30. A kir. kath. jogakadémia ifjuságának táncestélye a Csarnok nagytermében.

December 8. A nőegylet zászlószentelése.

* **Az új nagyvárad kir. főügyész. A nagyvárad kir. főügyész: dr. Tassy Pált király ő Felsége nemrég koronaügyész-helyettesé nevezte ki. Az így megüresedett főügyészi állást most töltötte de az igazságügy-miniszter, amennyiben Sável Kálmán pécsi kir. főügyészt a nagyvárad kir. főügyészség vezetésével megbizta s Nagyváradra helyezte át. Sável Kálmán nagyvárad ember s itt előkelő kiterjedt rokonsága van. Hosszabb ideig hivataloskodott Nagyváradon, majd a pécsi kir. tábla elnöke volt s ezen diszes állásából neveztetett ki kir. főügyészsébe.**

* **Adományok az árvaháznak.** Az Erzsébet leányárvaház leégése alkalmából újabb adományok: özv. br. Gerliczy Félixné az egylet elnöknője 60 koronát, 20 liter babot, 3 zsák burgonyát, 1 zsák tengerit, 10 liter kását és egy tábla szappant; Kádár János kereskedő 12 kiló makarónit, 12 kiló tarhonyát, 12 kiló babot és 12 kiló zöld borsót. Mely kegyes adományokért a biharmegyei és nagyvárad kir. főügyész hálás köszönetet mond.

* **A revolveres szigorló.** Bischitz B. Andor, a revolveres egyetemi hallgató még mindig nem jelentkezett az egyetem rektoránál. Dr. Vécsey Tamás rektor tegnap a következő felhívást függesztette ki a fekete táblára:

Idésvény.

Bischitz B. Andor joghallgatót másodízben felhívom, hogy legkésőbb 48 órán belül jelentkezék nálam.

Budapest, 1901. november 21.

Dr. Vécsey s. k.,
rektor.

Ha Bischitz a kitűzött határnapig nem jelentkezne a rektoránál, úgy a rektor előterjesztést fog tenni az Egyetem fegyelmi tanácsának, mely Bischitz fölött azután távollétében fog ítéletet hozni. Különben Bischitz erre a félévre nem volt beiratkozva az egyetemre, ami nem zárta ki, hogy pótvizsgára jelentkezhessek.

* **Strauss Ede — jó keresztény.** A nagy arany Szalvator-érmét, melyet Bécs város adományoz, az idén Strauss Ede zeneszerző kapta. Lueger polgármester nyújtotta át neki a kitüntetést s beszélgetés közben a következőket mondotta neki:

— On mindig megmutatta, hogy jó keresztény. Ez a bátorság, mert bátorság kell ahhoz, hogy valaki kereszténynek vallja magát, most megérdemelt elismerésben részesül.

Strauss erre azt felelte, hogy a saját érdekét mindig a vallás mögé helyezte.

* **A bibornok karácsonyfája.** Dr. Schlauch Lőrincz bibornok-püspök, a szegények és jótékony, humanus intézmények bőkezű jótevője a szent Karácsony közeledtével, mint az előző években, ezuttal is tetemes összeget adományozott az egyes emberbaráti intézeteknek és közhasznú egyesületeknek. Ő Eminenciája a következő összeget osztotta ki karácsonyi adományképpen:

Orsolya-zárdának 200 kor., Szt. Vincze-intézetnek 200 kor., Immaculata-intézetnek 200 kor., V.-velencei irgalmas nővéreknek 200 kor., közkórházi Szt. Ferencz-rendü apácáknak 200 kor., papnőveldeknek 200 kor., Szt. József-intézetnek 200 kor., kath. legényegyletnek 200 kor., bölcsőde egyletnek 200 kor., biharmegyei nőegyletnek 200 kor., Szt. László fimenedék-háznak 100 kor., tanító-képzőnek 100 kor., Erzsébet leányárvaháznak 100 kor., városi tűzoltóságnak 100 kor., önkéntes tűzoltóságnak 100 kor. Összesen 2500 koronát.

* **Egy derék öreg ur temetése.** Megemlékeztünk Majorfy Lajos körös-ladányi postamesternek haláláról, aki a Váradon is ismerős Szakszó és Sztankó családok rokona volt. Mint értesülünk temetése csütörtökön d. e. 10 órakor ment végbe a róm. kath. vallás szertartásai szerint. Barátainak igaz őszinte részvéte kísérte el utolsó útjára s a jó ismerősök és a család tagjai a következő feliratu koszorúkkal adóztak a jó férj, testvér és barát elhunytá alkalmával:

A legjobb férjnek — Tóni.
Majorfy Lajosnak — A rokonok.
Jó bátyáknak — A Sztankó család.
Keresztapának — Sándrka.
Jó postás bácsinak — Nina.
Utolsó üdvözlétül — Klein család.
Postamesterünknek — Báró Wenckheim.
János — Herkelyi család.

* **Az államvasutak csatornája.** A nagyvárad vasutállomás vízszükséglete a folyton fokozódó forgalom következtében erősen emelkedett az utóbbi években. A szükséglet ellátására épített u. n. kutház a Városligetnél nem képes elég vizet szolgáltatni, sőt a Körözből, az épület alá vezetett fedett csatorna sem felel meg teljesen, különösen mióta a Körözs folyó ezen szakaszán a víz a v.-velencei part felé húzódott. A vasutigazgatóság most egy nagyobb szabásu beton csatornát készített, a melyen a Körözs felsőbb részéről vezeti a vizet a kutház alatt levő medenczébe. A csatorna a Hadadi és Andriska telepeken keresztül van vezetve. A munkálatokat, amelyek egy sereg munkást és több gőzszivattyút foglalkoztatnak, már rövid néhány nap alatt befejezik.

* **Szerencsétlenség a község házában.** Károlyfalva község csordája már egy hónap óta nem jár ki a legelőre s ezért a községi bikákat a község háza udvarán levő istállóban tartják, a községi pásztor gondozza őket. Tegnapelőtt reggel Kozár András tehénpásztor a szokott időben bement az istállóba és megejtette a két fiatal nyugtalan bikát. Reggel 7 óra felé Kozár kieresztette a két bikát az udvarra, hogy meglátassa. Mialatt Kozár a vizet huzta a kutház, a két bika valamitől megvadult. Kozár csak úgy pusztá kézzel akarta őket beterelni, de a megvadult bikák neki rontottak, földre teperték s miután jól megtaposták, még néhányszor a levegőbe is dobták, miközben szarvukkal az egész gyomrát felszakították. Toma József kishíró a veszedelem látára egy bottal a földön fetregő pásztor segítségére sietett, de a két megvadult állat őt is megrohanta és addig döfködte, míg ajultan elesett. A két bika azután le-föl száguldott az udvaron, miközben többször neki mentek a földön heverő áldozatoknak, mig néhány ember a már kifáradt állatokat nagynehezen kötélhurokkal megfogta. Kozár még a szerencsétlenség színhelyén meghalt. Toma József néhány órai kinlódás után szintén kiszorult.

* **Gyilkosság a mezőn.** Vakmerő gyilkosság történt e napokban a kőhalmi káptalani uradalomban. Zsigrai Lajos uradalmi gazdatiszt délután lóháton átment a szomszédos pusztára és este hat óra után ismét visszalovagolt az uradalomba. Este 7 óra tájban Zsigrai Iova egyedül érkezett meg a pusztára. A cselédség rosszat sejtve, Zsigrai keresésére indult s egy árokban meg is találták Zsigrait átlőtt fővel. A csendőrség a nyomozást megindítván, a cselédek vallomásából kiderítette, hogy Zsigrai a csőszház felé tartott, hová más alkalommal is gyakran ellátogatott, mivel állítólag a csősz fiatal feleségével viszonya volt. Zsigrai gyanútlanul belépett a csőszházba, de alig tette be a lábát, Varjas András pusztai csősz, a ki már rég lesett Zsigraira, lelőtte. Varjas ezután a holttestet egy árokba dobta. A csősz felesége, a ki ugy látszik, sajnálta a fiatal gazdatisztet, maga lett árulója az urának s részletesen elmondta a gyilkosságot, a minek alapján Varjast letartóztatták.

* **A féltékenység áldozata.** Petrusics Jozsó szántóvái legény már régóta bejáratos volt özvegy Sztakináczné házába, a háziasszony leánya kedvéért. Sztakináczné nem kedvelte a legényt, a ki bár többször megkérte a leány kezét, de nem kapta meg. Kedden délután Petrusics az utcán találkozott a leánnyal, a ki azt mondta neki, hogy aznap este ne jöjjön hozzájuk, ezért egyedül ment el a fonó házhoz hol a többi leányok és legények azzal fogadták, hogy a leánynak este volt az eljegyzése. Petrusics erre magához vette töltött fegyverét és elment a leányhoz. A mint Sztakináczék házához ért, látta, hogy a szoba ki van világítva s az ablaknál férfi alakokat is látott. Tényleg aznap délután érkezett meg a leány nagybátyja a fiával s ezek voltak a vendégek, de eljegyzésről szó sem volt. A féltékeny legény az utcáról célba vette az ablaknál ülő alakot s a fejét keresztül lőtte. Szubotics Dusan, a leány nagybátyja a lövésre holtan bukkolt le a földre. A gyilkost még azon éjjel elfogták és bekísérték a bírósághoz.

TANUGY.

A tanítói nyugdíj-törvény revíziójához.

A párkány-vidéki róm. kath. tanító-egylet a tanítók nyugdíjszerű ügyében országos mozgalmat indított. E végből az egyet Magyarországon összes római és görög kath. egyházkerületeinek tanfelügyelő-espereseihez mint a kerületi tanítóegyletek elnökeihez már november elején teljesen kész, csak kitöltésre és aláírásra váró memorandumokat, összesen mintegy kétezret küldött a hercegprímáshoz, a püspökhöz, a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez, az összes országgyűlési képviselők, a képviselőházi elnök s a pártelnökök útján a parlamenthez intézve, — hogy azok, tekintettel az ügy aktuális voltára, a lehető legrövidebb idő alatt, (legkésőbb decz. 10-ig) megtartandó rendkívüli gyűlések alkalmából azonnal felküldhető legyenek. Felkéretnek ennél fogva a kerületi esperes-tanfelügyelők, hogy ha véletlenségből még ma nem kapták volna meg az ivateket, ne terheltessenek e célból levelezőlapon a közbölkuti (Esztergom m.) plébánia hivatalhoz fordulni, mely azokat újból azonnal megküldi. A tanítók pedig saját érdekükben tesznek lépéseket, ha utána néznek, hogy megérkeztek-e az ivatek. Ők is megreclamálhatják.

A memorandumban foglalt főkérvainalmaink, nevezetesen: a méltányos és igazságos egyenlő nyugdíj, egyenlő szolgálati idő után, a catastrofi felszámítás eltörlésével szemben a tényleges jövedelem felszámítása, a szolgálati idő 35 évre való leszállítása stb. már ismeretesek.

Most tehát még egyszer és utoljára felhívunk különbség nélkül minden tanítót, hogy azon esetben, ha közös sérelmeink ügyében idáig valahol még nem tartották volna meg rendkívüli gyűlést, annak megtartását sür-

getni, követelni, azon megjelenni s nyomban a gyűlés színhelyéről fent jelzett legmagasabb fórumokhoz felírni legszentebb kötelességüknek ismerjék! Már üt az óra! Ha elkészünk, megérdemeljük sorsunkat! De akkor ne legyen többé panaszkodásunk!!

A párkányvidéki tanító-egylet tagjai.

SZÍNHÁZ.

HETI MŰSOR.

Szombat: Boszorkányvár.

Vasárnap:) d. u. Kis szökevény.
) este: Vörös talár (K. Hegyesi M. fellépte.)

Három pár cipő.

Avval a szándékkal mentem színházba, hogy végignézek egy, legfeljebb két felvonást s aztán adieu! Régi darab, régi dolgok, mit találhatnánk ma rajta élvezetesebb?

S az lett belőle, hogy végighallgattam, végigélveztem mind a Három pár cipőt. Kedves, nagymamás régiség, de talán éppen ezért igen-igen jól esik a Zaza-féle szenny után a régi idők tisztaságából élveznünk valamit.

Azonfelül meglepetésekkel is várt az előadás. Első meglepetés volt maga Örley Flóra. Nem volt sok éneke a főszerepben s így egyéb művészi képességeit ragyogtatta, a melyek pedig mind elsőrangúak. Játékában öntudatos alakítás, természetesség és ötletesség volt, táncza pedig elegánsabb, diszkrétebb volt, mint bárkié a társulatban. Ilyen szerepekben szívesen látnók máskor is, többször is, nemcsak vasárnap délutánokon; mert az ő játékbéli rutinja és táncstudása olyan művészi értékűek, hogy kár azokat jobban fel nem használni.

Meglepetéssel láttuk Dési Alfréd pompás alakítását is. Hiszen ez a színész igen jó komikus volna, mit kerget hát hősszerelmes lidércfényeket? A tegnapi sikeren remélhetőleg tanulni fog s a nekivaló szerepkörben fog tovább haladni.

Harmadik meglepetés egy otromba izléstelenség volt. A II. felvonás végén egyházi zászlókat, búcsus jelvényeket, keresztet figurázott ki a rendező neki szabadult ötletessége. Ez a vastag trivialitás általános megbotránkozást keltett és sokat levont a különben igen jó rendezés sikeréből.

Kitűnő cipésmester volt Pintér (Flinck) hamisítatlan bécsi suszterblatt. A bürze-üzér szerepét Krasznay jobban is feldolgozhatta volna; lehet abból is ügyes dolgot csinálni, mint pl., a hogy Bércay csinált a színházi szolga szerepéből. Igen jó két vidéki magyar volt Bognár János és Benkő Jolán; ügyesen sikkelt tánczolt Kulinyi Mariska.

Dicsérettel kell még megemlékeznünk Váradai karmesterről, a ki a II. felvonás végére ügyes egyveleget rólt össze s arról a két kóristáról, ki az előjátékban feltalálta magát s ötletesen kitöltötte az időt, míg a függöny késve bár, de legördült. Dr. K. A.

Boszorkányvár. Székely Irén népszínházi nagyszerű vendégszereplése után ma este lép föl a »Boszorkányvár« Coralie szerepében, mely a művésznőnek egyik legjelesebb szerepe. A kiváló melódia-gazdag operett szerezője az ismert.

Szivem. A Vigszínház reportóárjának legbájosabb darabja a »Szivem« foglaloztatja a színház drámai személyzetét M. Slenequin és P. Bilhand e kedves bohózata már legközelebb színpadra fog kerülni.

Kis szökevény vasárnap délután kerül színpadra Ámon Margittal a czimzerepben.

Vörös talár. K. Hegyesi Mari asszony, a Nemzeti színház illusztris művésznője, táviratban tudatta a színház vezetésével, hogy a Nemzeti színház műsora folytán vasárnap és hétfőn léphet föl a Szigligeti-színházban. Ilyenformán a »Czigány« vasárnapi előadása elmarad s vasárnap Brioux hatalmas darabját, a »Vörös talárt« mutatja be a drámai személyzet. Hétfőn szintén a szenzációs színmű — a fő női szerepben K. Hegyesi Mari asszonynyal — kerül színpadra.

San Toy. A K. Hegyesi Mari asszony vendégszereplése folytán némi változást szenvedett műsorhoz képest San Toy, a színház nagy sikert aratott operett újdonsága kerül színpadra kedden este. Az operett e negyedik előadása iránt is még oly nagy a közönség érdeklődése, hogy a pénztárnál már most folynak az előjegyzések az előadásra.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 57.

Idénybérlet 55.

Nagyváradon, szombaton, 1901. nov. 23-án

Boszorkányvár.

Operette.

1. Felvonás: **A számkivetés.**
2. Felvonás: **A fiatal nagyanya.**
3. Felvonás: **Dáridó a boszorkányvárban.**
4. Felvonás: **A bűvös álm.**
5. Felvonás: **A boszorkányüzők.**

HELYARAK: Nagypáholy 7 frt. Földszinti és első emeleti páholy 6 frt. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsolye 1 frt 50 kr. Kőrszék 1 frt 20 kr., Támlászek 1 frt. Erkélyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr., Erkélyülés oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártszék 30 kr. Földszinti állóhely 50 kr., Diák és katonajegy a földszintre 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy színlap 10 kr.

Kezdet 7 órakor, vége 10 órakor.

Jegyek előre válthatók d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás fél 7, vasár- és ünnepnapokon este 6 órakor.

Holnap vasárnap, nov. 24-én

délután 3 órakor, fél helyárrakkal

A KIS SZÖKEVÉNY.

Operett.

este fél 8 órakor, rendes helyárrakkal

A vörös talár.

Színmű.

MULATSÁG.

A debreczeni »Szent László« Dalegylet hangversenye.

A Debreczenben tavaly alakult s azóta szépen virágzó Szt. László-dalegylet ma, nov. 23-án, azaz szombaton este a »Margit« fürdő disztermében Kovács Károly egyleti karnagy vezetésével, saját pénztára javára tánczcsal egybekötött hangversenyt rendez a következő műsorról:

Nyitány, a zenekar által.

1. »Oszi idő«, Fehérvárytól, éneklő: a dalegylet.
2. Felolvasás, tartja: Brösztel Lajos ur.
3. »Grand Valse Brillante«, zongorán előadja: Alber Lujza urhölgy.
4. »Bordal«, Palotássytól, éneklő: a dalegylet.
5. Szavaltat, előadja: Tanay Frigyes ur.
6. »Concert Etude«, Ch. Mayertől, zongorán előadja: Drumár János ur.

7. Beethoven: »Esdur quartett«, előadják: Alber Lujza urhölgy, Alber József, Piribauer Ferencz, Bartók Ferencz és Alber Pál nrak.

8. »Vékony haja van a piros almának«, Hubertól, éneklő a dalegyet.

Kolon-estély. Ma, szombaton, folyó hó 23-án tartja első kolon-estélyét a *középiskolai ifjuság*, önmagára Meluch Lajosné urnő védnöksége és Kovács Tivadar balletmester vezetése alatt, a »Zöldfa«-szálloda disztermében, melyre a meghívókat már szétküldték. Kezdeté fél 8 órakor. A meghívó kívánatra előmutatandó. *Rendezőség.*

REGÉNY-CSARNOK.

A Polanieczki-család.

Irtá: Sienkiewicz Henrik.

26.

— Oh, ez még semmi! — ismételte vidáman. — Holnap majd kirándulunk a Thumseehoz, majd meglátja milyen szép ott! Aztán sápadt, kedves arcocskáját anyja felé fordítva, kérdezte:

— Ugy-e, anyuskám, holnap elmegyünk? Majd kissé eltávolodva, de el nem eresztve kezét, Polanieczkire függesztette betegesen csillogó nagy szeméit s suttogva mondta:

— Maga az? Igazán maga az, Stas bácsi? S a férfi gondossággal viszonzta a gyermek ragaszkodását, atyailag dorgálgatva:

— Czigus, ne siessen úgy! Czigus járás közben ne beszéljen annyit!

De helyely-közzel visszatekintett Emilie asszonyra, mintegy értésére adva türelmetlenkedő vágját, hogy előtte kiöntse szívét. De az a világ minden kincséért sem zavarta volna meg a gyermek örömeit. Hagy élvezze egész lelkéből a viszontlátás első pillanatainak osztatlan boldogságát.

Polanieczki csak ebéd után talált arra alkalmat, hogy Emilie asszonyhoz közeledjék.

— Nem sétálnánk egy kicsit a kertben? — kérdezte tőle.

A fiatal asszony igenlőleg bólintott s a gyermek felé megfordulva:

— Litka lelkem, — szólt, — mulattasd egy kicsit Waskovski bácsit, s légy okos; viszsajövünk nemsokára!

S mihelyt magukra maradtak, kíváncsian kérdezősködött:

— Hát mondja csak, mi történt Krzeimben?

Polanieczki belefogott a gyónásba. Talán készakarva, talán, számításba véve a fiatal asszony érzékeny kedélyét, vagy talán azért, mert Mária emléke, a mely teljesen megtöltötte lelkét, gyöngéd, poétikus hurokat pendített meg keblében, tény az, hogy szavai nem tükröztették vissza hiven a lefolyt eseményeket. Bevallotta ugyan, hogy nagyon is kiméletlenül viselkedett az öreg Plawiczkiival szemben, de a távozásakor Mária-hoz intézett kemény szavakat bölcsen elhallgatta. Sőt kifogyhatatlanul zengte a leány dicséretét s ezen szavakkal fejezte be előadását:

— Egyszóval, miután ez a kölcsön csak kellemetlenkedésre és félreértésekre adott alkalmat, másnak engedtem át jogaimat. A követelés ma már Maszkó ügyvéd tulajdona.

Emilie asszony, a kinek üzleti dolgokról gyermekesen ártatlan fogalmai voltak, helyeslőleg mondta:

— Jól tette! — Ne legyen pénzkérdés önök között!

De Polanieczki nem akarta tévútra vezetni őt.

— Nem, — szólt. — Azt hiszem, hibát követtem el. Bigiel nem helyeselte tettemet. Maszkó képes arra, hogy egyszerűen kitegye őket. Elárvereztetheti Krzeiment s Mária atyjával együtt, elűzheti onnan. Nem, — folytatta fölindulva, — elhamarkodva s gyöngéd-telentül cselekedtem! Eljárásom nem olyan, hogy közelebb hozhasson egymáshoz!

Litka kéréseinek engedve, Emilie asszony elhatározta, hogy másnap fölkeresik Thumseet. Már reggel elindulnak, a tó partján ebédelnek s délután kocsin, vagy ha Litka nem lesz fáradt,

gyalog térnek vissza, de mindenestre még naplemente előtt, hogy kikerüljék a hűvös esti levegőt.

Másnap Polanieczki és öreg barátja reggeli tíz óra felé a villához közeledtek. Litka és anyja máris készen vártak reájuk az erkélyen. Az öreg tanár, a midőn megpillantotta őket, szabad folyást engedett lelkesedő bámulatának.

— Lássá, — szólt messziről, figyelmeztelve reájuk társát, — Isten néha virágokká változtatja az embereket!

S csakugyan Emilie asszony és leánya önkénytelenül magukra vonták a járókelők figyelmét. A fiatal asszony szelid arcával maga volt a megtestesült anyagi szeretet és gyöngédség, míg az álmodozó tekintetű, aranyhajú gyermek vékony arcvonásai valamely classicus mesterműre emlékeztettek. — Lényében volt valami földöntuli. Beteges volta, érzékeny kedélye még ragyogóbbá s föltünőbbé tették arcának eszményi kifejezését. Anyja s egész környezete bálványozta őt. De a kényeztetés mit sem rontott a gyermek kiváltságos jellemén.

Polanieczki igaz barátsággal ragaszkodott mindkettőjükhöz. Majdnem naponta fölkereste őket. Varsóban, mint a városokban egyáltalán, a hol az asszonyok hirnevéhez annyi mendemonda férkőzhetik, ez a barátság is szóbeszédre adott alkalmat. A pletyka alaptalan és kegyetlen volt, mert Emilie asszony lelke maga volt a fedhetetlen erkölcs és tisztaság. Nem ismerve a bünt, eszébe sem jutott, hogy érzelmeit félremagyarázhatják.

Polanieczki elmondta neki a tanár poétikus hasonlatát. Mosolyogva fogadta a bókot, a melynek Litka kedvéért örült. Aztán kecses mozdulattal összefogva ruhájának ránczait, mondta:

— Ma reggei levelet kaptam, a melyet zsebembe csuszattam, hogy magának megmutassam.

(Foly. köv.)

TAVIRATOK.

Az osztrák főpapság pásztorlevele.

Bécs, nov. 22. A Vaterland közli az e hó folyamán Bécsben egybegyűlt osztrák érsekek és püspökök pásztorlevelét, melyben a katolikusoknak főpásztori elismerésüket fejezik ki a pápa és a császár iránti hű ragaszkodásért és rendilhetetlen odaadásért és utalnak a vallásos egyházi élet fellendülésére. Ez örvendetes körülmények ellenére is a viszonyok aggodalmat keltenek a jövőre. Különös okot az aggodalomra *Los von Rom* mozgalomban lát a pásztorlevél. A főpásztorok szükségnek tartják, hogy óva intsenek az e mozgalomból eredő veszélyektől. A levél ezután a mozgalom hívei által a katolicizmus ellen felhozott szemrehányásokkal foglalkozik és azt mondja, hogy egyetlen katolikus pap sem érintette a nem katolikus keresztények zavartalan békéjét. (M. T. I.)

A titokzatos hajó.

London, nov. 22. Megerősítik, hogy a londoni vámhatóság által feltartóztatott gőzösön négy ágyu van. A legénység 42 emberből áll. A hajón két és fél évre elegendő élelmiszerek vannak. (M. T. I.)

Köpösdy párbaja.

Budapest, nov. 22. (Saj. tud. táv.) Dr. Pályi Ede, a »Magyar Szó« szerkesztője ma délelőtt pisztolypárbajt vívott Köpösdy Dezsővel, az egyetemi ifjak egyik vezetőjével. Pályi segédei Szatmári Mór és Szász József voltak, orvosa dr.

Farkas László. A párbajt a segédek egy-szeri golyóváltásra állapították meg; 25 lépés távolságból. Köpösdy pisztolya kétszer csütörtököt mondott, harmad izben elsült s a golyó Pályi czombjába furódott. Pályit a kórházba szállították, kinek sebe azonban nem veszélyes.

Pályi segédei külön jegyzőkönyvet vettek fel, kifejtik, hogy Melcser vezető segéd a kitűzött 10 másodpercz olvasása alatt többször megállott s ezzel meghosszabbította a czélzási időt. — Bünyfenyítő följelentést tesznek e szabálytalanságról.

Tüntetés a magyarok ellen.

Budapest, nov. 22. (Saját tud. táv.) Bukarestben, mint tudósítónk jelenti, tegnap Mihály fejedelem emlékünnepe tartotta a kultur liga. Mise után a tanárok és egyetemi ifjak demonstráltak a magyarok ellen, a templom előtt.

— Föl románok! *Le a bitorlókka!* *Le a magyar, zsidó tatár fajjal!*

S midőn már tulizgatottak voltak a kedélyek, Ondiul tanár beszédet mondott, lázítva a magyarok ellen.

Krüger apót nem értesítik.

Hága, nov. 22. A Vaterland jelenti: A választott bíróság igazgató-tanácsának tegnapi határozatát vita nélkül egyhangulag hozták és az elnököt megbízták, hogy az érdekelteket értesitse a határozatról. Krüger nem fogják értesíteni, mert ő nem irta alá a búr képviselők indítványát. (M. T. I.)

A chilei konfliktus.

New-York, november 22. Mint a »New-York Herald« Buenos-Airesből jelenti, a chilei kérdés ismét komoly fordulatot vett. A Tribuna, Socca elnök közlönye jelenti, hogy még néhány nap előtt úgy látszott, mintha a chilei kérdés végleg rendezve volna, de a chilei kormányválság megváltoztatta a helyzetet. Chile azt állítja, hogy az argentiniaiak jogtalanul hatoltak be és azt mondja, hogy nem akar nyilatkozatot tenni a vitás vidékeken építendő utak és hidak tekintetében, míg Argentína nem tett kielégítő nyilatkozatokat Ultimo Esperanza hovátartozandóságáról. Argentína el van tőkélve, hogy energiával jár el, de mind a mellett nem valószínű, hogy a dologból konfliktus lesz. Argentína tudja, hogy Punta Arenasban székelő chilei kormányzó azon a vidéken, melybe az argentiniaiak behatoltak, kormányzó jogokat gyakorol.

New-York, november 22. Santiagai távirat jelenti, hogy a chilei terület megsértéséről szóló hírek alaptalanok. Az argentiniai külügyminiszter határozottan biztosította Chilet, hogy semmi efféle nem fordult elő és hogy nincs ok nyugtalanságra. (M. T. I.)

Tüntetések az athéni egyetemen.

Athén, nov. 22. Prokopiusz metropolitá, a csendőrség parancsnoka és a rendőrfőnök beadták lemondásukat. Vassos tábornokot kinevezték a csapatok parancsnokává. A diákok az éjjel át megszállva tartották az egyetemet. A lapok nyugalomra intő cikkeket közölnek. (M. T. I.)

Colonban csend van.

New-York, nov. 21. Coloni távirat szerint ott minden csendes. Az idegeneket megvédik és a forgalom nem zavartatott meg. Barera ezredes a liberálisok parancsnoka bizottságot nevezett ki, a melyet megbízott a kormány vitelével. Zalana tábornok 200 liberálissal hat mértföldnyire áll Colontól. A liberálisok azt állítják, hogy Colon és Les Cascades közt a vasut összes állomásai kezeikben vannak. Az utóbbi hely közelebb van Panamához, mint Colonhoz. Egyelőre nem várják, hogy Panamát megtámadják. Barera ezredes a liberálisok vezérének Domingo Diaznak megérkezését napról-napra várja és ennek megérkezése után fog végleg határozni. Mint a panamai amerikai konzul és Jova hadihajó parancsnokának táviratai jelentik, Panamában állandóan nyugalom uralkodik. (M. T. I.)

Öngyilkos komárommegyei ügyész.

Komárom, nov. 22. (Saj. tud. táv.) Ma délelőtt Sándor Miklós komáromvármegyei tiszti ügyész, a városi gőzfürdőben bal karjának ereit fölívta s azután halálatkon lőtte magát. A bazinból halva vitték ki. Számos tagu családja siratja elhunytát.

Az alkirály lemondása.

Hongkong, nov. 22. Kantonból jelentik, hogy több külföldi, állítólag Franciaország, Németország, az Egyesült-Államok és Japán konzuljai az alkirály közvetítésével kérést intéztek az udvarhoz Ronan szigete egy részének átengedése iránt. Az alkirály az udvarhoz táviratot intézett, melyben a kérelmet támogatja. Az udvar táviratilag ezt válaszolta: Védjétek határaitokat ez az én parancsom. Az alkirály erre benyújtotta lemondását. Az alkirály megbetegedett. A haláláról szóló hír nem felel meg a valóságnak.

KOZGAZDASAG.

Az osztálysorsjáték tegnapi húzásánál a következő nagyobb nyéreményeket sorolták ki:

5000 koronát nyert: 82696.
2000 koronát nyert: 24943.
1000 koronát nyertek: 49739 96429.
500 koronát nyertek: 39032 48234.
300 koronát nyertek: 14429 18074 18100
4380 55801 66885 67573 78105 78195.
100 koronát nyertek: 840 1874 11457
14148 18907 22656 31402 34141 35711 35850
36250 45382 49540 50759 52817 55388 56907
65513 66690 68421 72862 74019 91736.

Hogyan kell a takarmányrépát télen eltartani? Az őszi munkálatok befejezéséhez közeledvén, nem lesz érdektelen egyik legfontosabb téli takarmány neműnek: a répának eltartási módját közölnünk, annál is inkább, mert éppen ezen növénynek eltartása van a legtöbb veszedelemnek kitéve. Alig van esztendő, hogy ne hallanánk e féle panaszokat: megfagyott, vagy elrothadt a répám, nem tudom mi tévő legyenek állatjaimmal? Hát bizony, ha már bekövetkezett a jelenség, akkor nagyon bajos azon segíteni; míg ellenben idejekorán tett helyes intézkedésekkel megkímélheti magát mindenki ily kalamitásoktól.

Az első dolog a mire ügyelni kell, az, hogy a prizma csakis ép és teljesen sértetlen répa kerüljön s azok lehetőleg szorosabban rakassanak egymás mellé.

A prizmát a gyomoktól kisarabolt helyen készítjük s meghatározván annak a letartandó mennyiséghez alkalmas ott méreteit, árkoljuk körül s az abból kikerülő földet majdan a répa beföldesítéséhez használjuk fel. A répa

elrakása közvetlenül a földszínen vegye kezdetét s a sorokat folytonosan keskenyebbre véve azok emelésével addig haladunk, míg a 150—180 centiméter magasságot el nem érjük. — Ekkor a prizma helyének körülárkolásából kikerült föld egy részével az összehalmozott répának mintegy két harmad magasságáig a répát vékonyan betakarjuk, hogy a fejlődő vizgőz elpárologhasson s az egész prizmát egy igen vékony szalmatéteggel beföldjük. — Egy-két hét múlva, midőn a fagyok beállnak, a vékony szalmatéteget eltávolítjuk egészen s a beföldelést folytatjuk akként, hogy az körülbelül 10—12 centiméter vastagságban takarja a répát. — Ha az illető vidékeken nagy tél szokott uralkodni, akkor e földrétegre vékony szalmatéteget helyezünk s e szalmára újból földet, mintegy 30—50 centiméteres vastagságban; ha azonban a tél nem szigorú, úgy a szalmatéteget el is maradhat s kizárólag a földet használjuk takaróul 50—60 c/m vastagságban. — A répa eltartás ezen módjának megvan azon előnye, hogy a szalma a répával nem jöhet közvetlen érintkezésbe s így ki van zárva annak lehetősége, hogy az összerakásból származó vizpárák a szalmára lecsapódván, előbb ennek, majd ez által a répának elromlását, rothadását idézzék elő, — de egy további előny abban is nyilvánul, hogy a répa a fagytól sem szenvedhet, mert annak hőmérséklete még a leg-erősebb tél alkalmával is állandóan 6—9 Celsius fok között ingadozik.

Midőn tavaszodni kezd s az időjárás mindinkább enyhül, a földréteget fokozatosan leszedgetjük, nehogy ismét a túlmelegedés okozzon bajt.

A répa eltartásnak ezen legújabb alkalmazott módja ma még kevés gazdaságban divatos ugyan, de lehetőleg teljesen ki fogja szorítani azon régibb eltartási módot, melynél a répa kupacra előbb szalmát helyeztek el, s csak erre következett a földréteg alkalmazása. Éppen ezen utóbbi eladási mód tekinthető azonban sok baj okának, mely a répa termelőket minduntalan utólrta.

Mai napság, a midőn állattenyésztésünk fellendítése érdekében figyelmünket mindinkább jobban irányítjuk a helyes takarmánytermelésre, midőn jobb művelés, intenzívebb ápolás, műtrágyák használata stb. által iparkodunk a takarmány termelést fokozni, mindenesetre nem utolsó kérdés az, hogy hogyan tartjuk el a produkált termés mennyiségét s éppen ez okból tartottuk czélszerűnek a répa eltartás e legújabb módját ismételni, a melyhez még csak annyit jegyzünk meg, hogy ha a bevermeléshez száraz földet használunk, nem kell attól tartani, hogy a répánk az esetleg reátapadó föld miatt értékéből veszítene.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Kelch Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A Tiszántul eredeti távirata. —

Határidők.

Budapest, nov. 22.

Buza októberre	7.84
Buza áprilisra	8.30
Tengeri	5.14
Rozs okt	6.69
Zab ápr.	6.98
Káposzta, repce, stb.	—

Értéktőzsde

Budapest, nov. 22.

Osztrák hitel	625.50
Magyar hitel	629.50
Allamvasut	624.50
Rimamurányi	416.—
Magyar jelölés	488.—
Salgótarján	—
Wagon-kölcsön	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1901. nov. 22-én.

Magyar aranyjárdék 4%	118.—
Magyar koronajárdék	98.05
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	121.25
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	100.25
Magyar keleti vasuti államkötvény 1878-ból	119.—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	92.80
Italmérsi jog megváltási kötvény	99.75
Horvát-szlávonföldtehermentesítési kötvény	98.50
Magyar nyéremény-sorsjegy-kölcsön	174.—
Tiszszabályozás s zezedi sorsjegyek kölcsön	145.50
Osztrák járdék papírban	98.75
Osztrák járdék ezüstben	98.75
Osztrák járdék aranyban	118.90
Osztrák korona járdék	95.50
Osztrák államsorsjegyek	137.50
Osztrák magyar bank részvény	16.20
Magyar hitebankrészvény	645.50
Osztrák hitelintézet részvény	630.25
Párisi vista	95.12
20 frankos arany (Napoleon) ar	19.04
Németbirodalmi márka	117.12
London vista	239.40
20 márkás arany	28.44

Hirdetés.

A nagy-magyar-utczai 363. számu

Egri-féle házra f. hó 23-án

d. e. 9 órakor fog a kitüzött birói árverés a törvényszéki palotában megtartatni, mire a venni szándékozók figyelmeztetnek. Bánatpénz 2760 korona.

Most lehet legolcsóbban
női és férfi fehérneműt, vásznat és asztalneműt
beszerezni!

Menyasszonyi kelengyék!

Teljes végeladás!

Kunz József és társa czég,

Nagyvárad, Szt. László-tér.

225-0-119

VASUTI MENETREN D.

Érvényes 1901. évi október 1-től.

Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.							Kolozsvár—Nagyvárad—Budapest.							Püspök-Ladány—Debreczen—Ermihályfalva.						
	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	V. v.		V. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.		Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	
Budapest ind.	6 50	8 30	2 —	5 45	9 15	—	Kolozsvár ind.	—	5 23	7 —	12 32	6 13	11 01	P.-Ladány ind.	4 —	1 24	5 35	10 53	2 29	6 08
Rákos >	7 02	8 51	2 13	6 06	9 28	—	Jegenye >	—	—	7 59	11 14	7 16	—	Debreczen >	5 10	2 56	6 46	11 44	3 56	7 41
Ujszász >	8 28	10 59	3 36	8 40	10 56	—	B.-Hunyad >	—	6 40	8 37	1 44	7 54	12 20	Ermihályfalva érk.	6 36	3 57	7 29	1 —	4 58	9 13
Szolnok >	—	11 31	3 59	9 27	11 19	—	Csucsá >	3 25	7 09	9 19	2 15	8 37	12 52	Ermihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.						
Szajol >	9 21	11 50	4 12	9 46	11 33	—	Rév >	5 26	7 47	10 08	3 01	9 32	1 34	Ermihályfalva ind.	6 17	11 17	3 14	5 27	9 14	8 02
P.-Ladány >	10 43	—	5 28	11 53	12 55	4 54	Élesd >	5 54	7 59	10 25	3 15	9 49	1 48	Debreczen >	7 32	12 36	4 16	8 10	10 27	9 01
Báránd >	—	2 12	—	12 07	—	5 11	Mező-Telegd >	6 21	8 11	10 42	3 28	10 07	2 01	P.-Ladány érk.	1 28	1 45	5 03	9 43	11 28	9 48
Sáp >	—	2 27	5 48	12 24	—	5 32	F.-Vásárhely >	6 49	—	11 01	—	10 27	—	Debreczen—Nagy-Léta—Vértés.						
B.-Ujfalu >	11 18	2 47	6 03	12 46	1 33	5 58	Várad-Velence >	7 02	8 32	11 10	—	10 37	2 25	Debreczen i.	9 35	4 31	—	—	—	—
M.-Peterd >	—	3 —	—	1 —	—	6 15	Nagyvárad érk.	7 11	8 38	11 17	3 57	10 44	2 31	Sáránd >	10 18	5 16	Nagy-Léta-	—	—	—
M.-Keresztes >	—	3 12	—	1 14	—	6 31	Nagyvárad ind.	2 22	8 43	11 36	4 10	11 04	2 38	Vértés ind.	—	—	Vértés ind.	5 25	1 05	—
Bors >	—	3 25	—	1 28	—	6 50	Püspöki >	2 36	8 52	11 47	—	11 14	—	H.-Bagos >	10 28	5 26	M.-Pályi >	5 47	1 30	—
Püspöki >	11 48	3 32	—	1 36	—	7 02	Bors >	2 47	—	11 54	—	11 22	—	H.-Pályi >	10 45	5 48	H.-Pályi >	6 03	1 48	—
Nagyvárad érk.	11 56	3 42	6 39	1 48	2 11	7 16	Mező-keresztes >	3 12	—	12 05	—	11 37	—	M.-Pályi >	10 57	5 59	H.-Bagos >	6 18	2 05	—
Nagyvárad ind.	12 16	3 58	6 46	2 06	2 18	12 25	Mező-Peterd >	3 30	—	12 17	—	11 50	—	N.-Léta-	—	—	Sáránd >	6 40	2 29	—
V.-Velence >	—	4 05	—	2 30	2 25	12 32	B.-Ujfalu >	4 07	9 23	12 29	4 50	12 05	3 18	Vértés érk.	11 16	6 18	Debreczen é.	7 18	3 13	—
F.-Vásárhely >	—	4 16	—	2 41	—	12 45	Sáp >	4 39	9 38	12 47	—	12 25	—	Sáránd—Derecske, Derecske—Sáránd.						
M.-Telegd >	12 48	4 38	7 15	3 03	2 50	1 12	Báránd >	5 01	—	1 01	—	12 41	—	Sáránd ind.	10 33	5 26	Derecske ind.	6 00	1 49	—
Élesd >	1 02	4 56	7 28	3 21	3 04	1 37	P.-Ladány >	5 17	10 06	1 34	5 40	1 19	4 03	Derecske érk.	10 42	5 45	Sáránd érk.	6 20	2 09	—
Rév >	1 26	5 20	7 50	3 45	3 26	2 10	Szajol >	—	11 21	3 08	6 59	3 04	5 19							
Csucsá >	2 16	6 31	8 37	4 52	4 16	3 49	Szolnok >	—	11 44	3 35	7 32	3 37	5 39							
B.-Hunyad >	2 49	7 16	9 08	5 32	4 52	4 48	Ujszász >	—	12 03	3 58	7 50	4 05	5 58							
Jegenye >	3 15	7 49	9 33	6 01	—	5 34	Rákos >	—	1 37	6 03	9 28	6 52	7 38							
Kolozsvár érk.	3 30	8 33	10 08	6 59	5 55	7 04	Budapest érk.	—	1 50	6 20	9 40	7 10	7 50							

Nagyvárad—Szeged.

Szeged—Nagyvárad.

Nagyvárad—Arad.

Arad—Nagyvárad.

Nagyvárad—Szeged.				Szeged—Nagyvárad.				Nagyvárad—Arad.				Arad—Nagyvárad.			
	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Nagyvárad ind.	10 20	4 50	7 00	Szeged ind.	3 40	10 25	6 40	Nagyvárad ind.	10 20	4 30	7 —	Arad ind.	5 10	11 20	9 35
Ósi >	10 30	4 41	7 16	H.-M.-Vásárhely >	4 38	11 05	7 50	Ósi >	10 30	4 41	7 16	Kétegyháza >	6 14	12 31	10 54
Less >	10 48	5 01	7 40	Oroszáza >	5 41	11 54	9 20	Less >	10 48	5 01	7 40	Csaba érk.	6 40	12 57	11 24
Gyapju >	10 56	5 10	7 52	Csaba >	7 00	2 33	4 50	Gyapju >	10 56	5 10	7 52	Csaba ind.	7 —	2 33	4 50
Cséffa >	11 03	5 19	8 05	Gyula >	7 27	3 05	5 26	Cséffa >	11 03	5 19	8 05	Gyula >	27 3 05	5 26	—
Szalonta >	11 26	5 44	8 46	Sarkad >	7 47	3 27	5 56	Szalonta >	11 26	6 44	8 46	Sarkad >	7 40	3 27	5 56
Kötegyán >	11 45	6 03	9 12	Kötegyán >	7 57	3 39	6 10	Kötegyán >	11 46	6 05	9 15	Kötegy >	7 50	3 39	6 10
Sarkad >	11 57	6 17	9 31	Szalonta >	8 23	4 10	6 47	Sarkad >	11 57	6 17	9 31	Szalón >	8 22	4 10	6 47
Gyula >	12 21	6 44	10 01	Cséffa >	8 42	4 34	7 18	Gyula >	12 21	7 44	10 01	Cséffa >	8 4	4 34	7 18
Csaba >	2 42	7 06	4 44	Gyapju >	—	4 42	7 29	Csaba érk.	12 42	7 06	10 30	Gyapju >	—	4 42	7 29
Oroszáza >	3 12	9 10	5 50	Less >	9 04	5 00	7 51	Csaba ind.	2 23	7 18	4 32	Less >	9 04	5 —	7 51
H.-M.-Vásárhely >	3 53	10 02	7 00	Ósi >	9 21	5 19	8 16	Kétegyháza >	2 54	7 46	5 03	Ósi >	9 21	5 19	8 16
Szeged >	4 28	10 55	7 55	Nagyvárad érk.	9 32	5 30	8 31	Arad érk.	3 55	8 50	6 05	Nagyvárad érk.	9 32	5 30	8 31

Nagyvárad—Belényes—Vaskón

Vaskón—Belényes—Nagyvárad.

Nagyvárad—Ermihályfalva.

Ermihályfalva—Nagyvárad.

Nagyvárad—Belényes—Vaskón				Vaskón—Belényes—Nagyvárad.				Nagyvárad—Ermihályfalva.				Ermihályfalva—Nagyvárad.			
	Tv.sz.sz.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Tv.sz.sz.	V. v.		Sz. v.	V. v.	V. v.		Sz. v.	V. v.	V. v.
Nagyvárad ind.	5 35	2 40	—	Vaskón ind.	4 —	2 55	—	Nagyvárad ind.	4 15	6 44	—	Ermihályfalva ind.	6 10	5 20	—
V.-Velence >	5 47	2 51	—	Lunka-Rézbánya >	4 12	3 08	—	B.-Püspöki >	4 30	7 10	—	Érselind >	6 41	6 —	—
Félix-Fürdő >	6 11	3 13	—	Szudrics >	4 39	3 37	—	Bihar >	4 50	7 36	—	Szekelyhid >	7 10	6 48	—
Kardó >	6 26	3 27	—	Belényes >	5 07	4 16	—	Paptamási >	5 14	8 05	—	Nagykáglya >	7 22	7 02	—
Nyárló >	6 41	3 42	—	Sonkolyos >	5 28	4 39	—	Gyapoly >	5 27	8 21	—	B.-Diószeg >	7 35	7 22	—
Magyar-Gyepes >	7 07	4 07	—	Belényes-Ujlak >	5 49	4 51	—	B.-Diószeg >	5 43	8 44	—	Gyapoly >	7 50	7 40	—
Tasádfő >	7 19	4 18	—	Borz >	5 49	5 01	—	Nagykáglya >	5 55	8 59	—	Paptamási >	8 11	8 08	—
Drág-Cséke >	7 34	4 32	—	Sólyom >	6 05	5 22	—	Szekelyhid >	6 24	9 32	—	Bihar >	8 29	8 33	—
Magyar-Cséke >	7 55	4 46	—	Gyanta >	6 26	5 43	—	Érselind >	6 45	10 —	—	B.-Püspöki >	8 52	8 58	—
Dused >	8 12	5 01	—	Hollód >	6 40	6 —	—	Ermihályfalva érk.	7 15	10 36	—	Nagyvárad >	9 06	9 15	—
Szombatság-Rogoz >	8 25	5 13	—	Szombatság-Rogoz >	7 01	6 29	—	Szombatság—Rogoz—Dobrest.							
Hollód >	8 46	5 47	—	Dused >	7 25	6 55	—	Szombatság-Rogoz ind.	9 10	6 35	—	Dobrest—Rogoz—Szombatság.			
Hollód >	9 13	5 57	—	Magyar-Cséke >	7 37	7 08	—	Nánhegyes ind.	9 36	7 01	—	Dobrest ind.	6 06	4 22	—
Gyanta >	9 29	6 12	—	Drág-Cséke >	7 56	7 33	—	Szombatság-Rogoz >	9 46	7 11	—	Nánhegyes >	6 16	4 31	—
Sólyom >	9 55	6 36	—	Tasádfő >	8 10	7 47	—	Dobrest >	—	—	—	Szombatság-Rogoz érk.	6 40	4 56	—
Borz >	10 10	6 50	—	Magyar-Gyepes >	8 24	8 02	—								
Belényes-Ujlak >	10 22	7 01	—	Nyárló >	8 34	8 13	—								
Sonkolyos >	10 35	7 13	—	Kardó >	8 57	8 36	—								
Felényes >	11 21	7 47	—	Félix-Fürdő >	9 10	8 49	—								
Szudrics >	11 44	8 09	—	V.-Velence >	9 31	9 10	—								
Lunka-Rézbánya >	12 13	8 34	—	Nagyvárad >	9 41	9 21	—								
Vaskón >	12 29	8 49	—												

Nagyvárad—Dévaványa—Gyoma.

Gyoma—Dévaványa—Nagyvárad.

Véztő—Kötegyán—Hollód.

Hollód—Kötegyán—Véztő.

Nagyvárad—Dévaványa—Gyoma.				Gyoma—Dévaványa—Nagyvárad.				Véztő—Kötegyán—Hollód.				Hollód—Kötegyán—Véztő.			
	V. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	V. v.	V. v.		V. v.	V. v.	V. v.		V. v.	V. v.	V. v.
Nagyvárad ind.	5 50	2 —	—	Gyoma ind.	3 40	2 50	—	Véztő ind.	4 45	5 27	—	Hollód ind.	4 35	12 05	—
Ósi >	6 04	2 13	—	Ozed >	4 07	2 54	—	Okány >	5 07	5 49	—	Mocsár-Gyanta >	4 46	12 17	—
Uj-Palota >	6 24	2 29	—	Déva-Ványa >	4 37	3 26	—	Gyanta >	5 23	6 07	—	Rippa >	5 02	12 39	—
Gyires >	6 41	2 42	—	Kéthalom >	4 54	3 43	—	Sarkad-Keresztur >	5 36	6 18	—	Tenke >	5 24	1 17	—
Körösszeg >	7 02	3 01	—	Körös-Ladány >	5 13	4 06	—	Méhkerék >	5 52	6 36	—	Fekete-Tót >	5 44	1 39	—
Szakál >	7 39	3 31	—	Szeghalom >	5 40	4 38	—	Kötegyán >	6 —	6 45	—	Fekete-Bátor >	6 06	2 07	—
Nagy-Tóti >	7 55	3 47	—	Véztő >	6 12	5 22	—	Kötegyán ind.	6 16	6 57	—	Árpád >	6 16	2 18	—
Komádi >	8 25	3 59	—	Kót >	6 38	5 52	—	Pósa >	6 29	7 12	—	Erdő-Gyarak >	6 25	2 28	—
Iráz >	8 42	4 16	—	Iráz >	6 52	6 07	—	Ilye >	6 48	7 24	—	Csegöd >	6 34	2 38	—
Kót >	9 19	4 39	—	Komádi >	7 10	6 38	—	Csegöd >	7 02	7 39	—	Ilye >	6 57	2 58	—
Véztő >	9 44	5 10	—	Nagy-Tóti >	7 22	6 50									

A nagyváradai légszeszgyár ajánlata.

— A közvilágításra. —

A nagyváradai légszeszgyár terjedelmes beadványt intézett Nagyvárad város tanácsához, a melyben kijelöli azon irányelveket, a melyek a közvilágítás kérdésében, — ha azt a gázgyárral lehetne megoldani, — alapul szolgálhatnak a megindítandó tárgyalásoknak.

A gázgyár részben a légszeszvilágítás kiterjesztésével, részben villamos világítás berendezésével, tehát a két világítási nemet kombinálva, óhajtja a közvilágítást megoldani.

*

A légszeszgyár beadványa teljes szövegében a következő:

Tekintetes Városi Tanács!

A világítási szakbizottság által 1900. évi november 20. és 23. napján tartott üléséből, melyeken mi is jelen voltunk, felhívtak minket, hogy a köz- és magán-légszeszvilágításra nézve megállapított 17 — tizenhét — és a villanyvilágításra feltett 2 — két — kérdőpontra 1900. évi december 15-éig válaszoljunk.

E felhívásnak eleget teendő: a légszeszvilágítás tekintetében megállapított összes kérdésekre záros határidőben világosan és lelkiismeretesen válaszoltunk akként, hogy válaszunk ajánlatnak felelt meg — és hogy az kedvező eredményre vezető tárgyalások alapjául szolgálhatott.

Egyidejűleg kijelentettük, hogy mi készek vagyunk a villanyvilágításra is — tehát légszesz- és villanyvilágításra együttesen — vállalkozni; de erre vonatkozó ajánlatunkat a szükséges és a Tekintetes Tanács által összeállítandó adatoknak kezeinkhez juttatása után rövid időre, lesz szerencsénk benyújtani.

A világítási szakbizottság 1900. évi december 18-án kelt jelentésében, részletesen foglalkozott azon indokokkal, a melyeknél fogva addig, míg az *elkerülhellenül* nem szükséges, a légszeszvilágítási szerződés felmondását károsnak, sőt aggályosnak tartja azon szempontból is, mert semmi olyan ajánlat nincs a város birtokában, a mely biztosítaná, hogy szemből a légszeszvilágítási szerződés 25. §-ában foglalt engedéllyel, a város köz- és magánvilágítását előnyösebben lehetne megoldani; ezen okon kívül még azért sem véleményezte a szerződés azonnali felmondását, mert a felmondás folytán a város közönsége csak elveszítené a már megszerzett s a városi pénztár előnyére szolgáló jogokat.

Javasolta tehát, hogy ajánlatunk tárgyalása és érdemi elintézése azon időre tartassék fenn, a mikor a város köz- és magánvilágításának villamossal leendő ellátására meghirdetendő nemzetközi pályázat eredménye ismeretes lesz.

A tekintetes törvényhatósági bizottság 1901. január 10-én tartott közgyűlésében, a világítási bizottságnak ezen, a Tekintetes Tanács által is magáévá tett, javaslatát elfogadta — s ehhez képest határozatilag kimondta, hogy Nagyvárad város köz- és magánvilágításának különféle és kombinált módon való eszközölésére, valamint a világításnak házi kezelésre alkalmas berendezés keresztülvételére, nemzetközi jellegű pályázatot hirdet, — egyben arról értesített minket, 4—272—1901. szám alatt, hogy a város jövő világítására tett ajánlatunk felett később fog érdemileg határozni.

A pályázat meghirdetett; de mint tudomásunkra jutott: légszeszvilágításra, vagy légszesz és villany kombinált világításra egy ajánlat sem érkezett; a villamos világítás vállalatára, valamint a házi kezelésben való világítás berendezésének vállalkozására is csak kevés ajánlat nyújtott be.

A helybeli lapokból olvastuk ezen ajánlatok rövidebb, hosszabb kivonatát és bátran tartózkodhatunk ezeknek bírálásától, mivel tudjuk, hogy a világítási szakbizottság a világításra való vállalkozók összes ajánlatait elfogadhatatlannak tartja; ezért a Tekintetes Tanács azon utra tért, mely a villanyvilágításnak házi kezelésben való üzemére vezet, *a nélkül, hogy a légszeszvilágítási vállalatra vonatkozó ajánlatunk tekintetében velünk tárgyalni csak meg is kísérlette volna.*

Nem lehet feladatunk a Tekintetes Tanácsot és általa a tekintetes törvényhatósági bizottságot tapasztalataikra emlékeztetni, de a mi többoldalu tapasztalataink alapján állíthatjuk, *hogy úgy kereskedelmi, mint ipari vállalatoknak üzeme törvényhatósági kezelésben mindenkor a legnagyobb kockázattal jár — s igen gyakran válságokra vezet!*

A nagy kockázatra vonatkozó állításunkat igazolják Hollós József és Fodor István urak egymástól ellérő szakvéleményeik!

Mindaddig tehát, Tekintetes Tanács, még létezik oly alapzat, a melyen — elfogulatlanul és előítélet nélkül tárgyalva — remélhetőleg kedvező eredmény létesíthető, *talán nem kellene erősen kétséges eredményért biztos kockázatnak neki rohanni!*

Ismételjük, hogy daczára a nemzetközi jellegű pályázat meghirdetésének, sem tisztán légszeszvilágításra, sem légszesznek villanyval kombinált világítás vállalatára ajánlat nem érkezett, a mi — különösen az utóbbit illetőleg — azt igazolja, hogy az nem valami lukratív vállalkozás: más részről a villanyvilágításnak legteljesebb barátai sem merik állítani, hogy ez a világítási mód szépség, biztosság, olcsóság, megbízhatóság és világító erő tekintetében annyira előhaladott már, hogy a légszeszvilágítást már teljes megnyugvással nélkülözni lehetne; valamint a légszeszvilágítás barátai sem állíthatják, hogy a petroleumtelepek a gyertyagyárak beszüntetésének órája már ütött volna!

Nem csak a magunk, hanem a város közönsége, valamint azon sok magánfogyasztó érdekében is, *kik bizonyára inkább kívánják az szebb, biztosságosabb, olcsóbb, megbízhatóbb és nagyobb világító erejű Auer-légszeszfényt, mint az ez időszert e tekintetekben még nem versenyképes villamos izzófényt*, — bátrak vagyunk a Tekintetes Tanács becses figyelmét ismételten felhívni a mi ajánlatunkra.

A tekintetes törvényhatósági bizottság az 1901. január 10-én elfogadott helyes indokok mellőzésével a jelenleg még érvényben lévő légszeszvilágítási szerződést, egy újabb határozattal 1903. évi december 15-ére felmondotta, még mielőtt a város jövő köz- és magánvilágítását előnyösebben biztosította volna, minek folytán a város közönsége a neki szerződésileg biztosított kedvezményekről és jogokról is önként lemondott; mi mindazonáltal — talán már a tizenkettedik órában — bátorokunk egy újabb ajánlatot benyújtani, és pedig: légszesznek villanyval kombinált köz- és magánvilágítás vállalatára.

Midőn előre bocsátjuk, hogy a nagy és gazdag világvárosok, mint: Budapest, Bécs, Berlin, Páris, London stb., legszélsőbb városrészeit költség kimelés, tehát takarékoság indokából még mindig kölajjal világítják: a városi pénztár érdekében velünk cselekedni, ha ajánlatunkban a külső városrészeket *egyelőre kombináción kívül hagyjuk.*

Csak *egyelőre mondjuk*, mert ajánlatunk által a kombinált világításnak a külső városrészekre idővel való fokozatos kiterjesztése nincs kizárva s mi azt hisszük, hogy a közgazdasági elveknek — valamint a város jól

elfogott pénzügyi érdekeinek jobban felel meg közintézményeinek fokozatos, mint rohamos fejlesztése.

Ezek után a következőkben terjesztjük elő *főbb pontjaiban új ajánlatunkat:*

a légszesz és villanyval leendő kombinált köz- és magánvilágítás vállalatára.

A részletes feltételek kölcsönös megbeszélés, méltányosság és előzékenység alapján lennének véglegesen megállapítandók.

1-ször: A város azon részeire nézve, melyeknek akár légszeszszel, akár villanyval, akár mindkettővel való közvilágítására vállalkozunk, — a magán fogyasztást illetőleg is, mindkét világítási nemre kizárólagos jogot a város többi részeire nézve pedig, más vállalkozókkal szemben előjogot kérünk.

2-ször: A jelenlegi légszeszvilágítási körzet köz- és magánvilágítását ezentul is *légszeszszel* kívánjuk eszközölni, legyen azonban jogunk légszeszhálózatunkat, tetszésünk szerint, a város bármely részében, minden külön engedély nélkül, saját költségünkön kiterjesztetni és légszeszt kiszolgáltatni.

3-ször: Ha a város kívánná a légszeszcsohlálózat kiterjesztését, mi kötelesek leszünk a jelenleg még érvényben levő légszeszvilágítási szerződés 33-ik §-ában megállapított feltételek mellett foganatba venni.

4-szer: Készek vagyunk kívánatra az összes utcái gázlámpákat, vagy azoknak a város által kívánt részét Auer-égőkre átválttatni és pedig saját költségünkön, ha a város nekünk az első három éven át, az ujonnan berendezendő lámpák Auer-égőkre való átalakításáért és karbantartásáért a fogyasztott légszesz árán felül lámpaként és havonként 2 koronát fizet.

Az első három év letelte után annyit tartozand fizetni, mint a mennyit a már jelenleg megelőző Auer lámpákért fizetend. Ez utóbbiakra nézve pedig már most jelentjük ki, hogy a díjakat lámponként és havonként 1 korona 40 fillér, egy korona negyven fillérre szállítjuk le. Ha az Auer-féle izzótestek ára csökkenni fog, ennek arányában mi is leszállítjuk a fenntartási díjakat.

5-ször: *Közvilágítás* céljaira készek vagyunk légszeszt a városnak 10 tíz normalgyertya fényerősségű lámponként és égő óránként 2:27=*két egész huszonhét század fillérért* szolgáltatni.

6-ször: Magánosok részére szolgáltatandjuk a légszeszt köbméterenként 32 fillérért,

ha az összes magánfogyasztás	
600.000 köbméterre rug — — 30	>
ha 800.000 köbmétert ér el — 28	>
ha pedig eléri az 1.000.000 köbmétert — — — — — 25	>

De már a 400.000 köbméteren felüli magánfogyasztás után részesüljük a város pénztárát köbméterenként 1 egy fillér haszonban.

7-szer: Készek vagyunk a *nagyobb magánfogyasztóknak*, ha azok a mindenkor rendes árt fizetik évi *rabatot engedélyezni*; és pedig:

ha az egy naptár éven át ugyanegy házban légszeszért fizetett összeg 2000=kétezer koronát meghalad:	2%,-
ha 3000=háromezer koronát meghalad — — — — —	3%,-
ha 4000=négyezer koronát meghalad — — — — —	4%,-

ha 5000 ötezer koronát halad meg 5%-át a befizetett összegnek térítjük vissza az év végén, ha az illető magánfogyasztó velünk szemben kötelezettségeinek eleget tett.

Sőt hogy kisebb fogyasztók is némi kedvezményben részesüljenek, készek vagyunk:

ha az egy naptáréven át gázóra-lángonként fogyasztott légszesz átlag 50=ötven koronát meghalad, az ugyanazon évben fizetett gázóra-díjat visszatérítjük;

ha ugyancsak egy éven át gázóra lángonként fogyasztott légszesz átlag 100=száz koronát meghalad: a gázóra díjon kívül még 2=két százalékát és ha 150=százötven koronát meghalad; 3=három százalékát a fogyasztott légszeszért fizetett összegnek térítjük vissza, feltéve, hogy az illető a mindenkori rendes árt fizette, hogy más kedvezményben részesüljön nem részesült és hogy az illető velünk szemben vállalt kötelezettségeinek mindig eleget tett.

8-szor: *Városi és állami épületek, ha azok nincsenek bérlő birtokában; továbbá: templomok, zsinagógák, nyilvános iskolák és a színház, ez utóbbi még ha vállalkozó kezében lenne is, 10%=tíz százalékos árelengedésben részesülnek.*

9-szer: *Ipari célokra, motorok részére, valamint fűlési és főzési célokra, a mindenkori magánfogyasztási árból 20%=husz százalék árelengedést engedélyezünk.*

10-szer: A légszesz órák használati díját következőleg kérjük megállapítani:

3—5 lánгу óra havi használati díját 50 fillérben.

10 lánгу óra havi használati díját 70 fillérben.

20 lánгу óra havi használati díját 90 fillérben.

30 lánгу óra havi használati díját 1 kor. 20 fillérben.

50 lánгу óra havi használati díját 1 kor. 80 fillérben.

100 lánгу óra havi használati díját 4 koronában; a mely díjban a légszeszórak jókarban tartása és befagyás, beszáradás elleni megóvása is benn foglaltatik.

Szabadságában áll azonban mindenkinek hitelesített légszeszmérőt sajátul megszerezhetni, de fenntartásáért köteles legyen nekünk a szerződésben megállapítandó bizonyos díjat fizetni.

11-er: *Beleegyezzünk abba, hogy a légszeszvilágítási belső berendezés magánosok részére nemcsak általunk, hanem más erre képesített és engedélylyel bíró iparosok által és eszközölthessék, a mi csöveinkkel való összeköttetése azonban kizárólag általunk foganatosítható; ezenkívül a mások által készített berendezés a városi mérnöki hivatal esetleges közbenjöttével feltétlenül általunk lesz felülvizsgálendő.*

A fél által ezért fizetendő díj, melyben a mérnöki hivatal is részesül, a kötendő szerződésben lesz megállapítandó.

12-er: Elvállaljuk kizárólag villanyvilágításra saját költségünkön Nagyvárad város következő részeit berendezni és ott egy a városnak, mint magánosoknak villanyt szolgáltatni és pedig:

A Körös balpartján:

Nagy-Körös (Körös)-utcán a Hármastól a lóvásártérig;

Nagy-Teleki (Teleki)-utca végétől a Gyep és Nap (Vitéz)-utcákon a lóvásártérig;

Felső-Kis-Teleki (Damjanich)-utcán a Teleki-utcától a lóvásártérig;

Alsó-Kis-Teleki (Bem)-utcán;

Hármastól a lóvásártérig;

Kápolna-téren;

Dudek-utcán;

Nagy Magyar-utca (Bebthy Ödön)-utcán a gyepsorig (Vitéz-utca);

Kis-Magyar-utca (Bethlen)-utcán;

Nyárfa-utcán;

Zársikátorban (Szabadság)-utcán;

Nagy-Pecze (Szacsvey Imre)-utcán;

Kis-Pecze (Pecze)-utcán;

Holdvilág-utcán;

Hosszu sikátorban (Hosszu)-utca;

Kurta sikátorban (Rövid-utca);

Hentes-utcán;

Az aradi uton a Nagy-Teleki-utcától az utolsó kaszárnya végéig;

Az újvárosi köztemetőbe vezető uton a Kert-utcától az árapasztó csatornáig.

A honvédhadapród iskola előtti uton a Rhédey-kertig; és

Kolozsvári utcán a Templomtéről a vasúti átjáróig.

A Körös jobbpartján:

Szent János és Apáca (Szilágyi Dezső)-utcák között levő Posta (Szalárdi)-utcán;

Posta sikátoron (Alapy-utca) és Patak-utcán;

Apáca (Szilágyi Dezső)-utca és Uri-utca között levő Borz-utcán, Kovács (Akadémia)-utcán és a Szigligeti-utcán a Körösig;

Füzes-utcán a Szigligeti-utcától a Bajza-utcáig;

Szent János-utca folytatásában a Vasfürdőig;

Uri-utca és a Szaniszló-utca között

Nyomda- és Kis-páris (Szentpétery)-utcákon;

Sal Ferenc-utca folytatásában a Szaniszló-utcáig terjedő sikátoron;

Nagy-Pereczes (Szaniszló)-utcán;

Nagy-Páris (Páris)-utcán;

Kis-Pereczes (Pereczes)-utcán és

Muzeum-uton Ujsorig (Schlauch-tér);

A Kapuczinus-utca folytatását az áruraktár előtt a belényesi utig, valamint a Jakab Mibály-utcát nem vettük fel a villanyvilágítási körzetbe azért, mert ezekben már régóta vannak légszeszcsövezetek és tényleg már légszeszszel világítottak.

13-szor: *Kívánatra készek vagyunk a légszeszvilágítási körzetben is úgy a városnak, mint magánosoknak villanyvilágítást is szolgáltatni, ha az illető utcában a megfelelő fogyasztás biztosítható.*

14-szer: A villanyvezetéknek a 12-ik pontban elősorolt utcákon kívül eső utcákra és terekre való kiterjesztését készek vagyunk a jelenleg még érvényben levő légszeszvilágítási szerződés 33. §-ában megállapított feltételek mellett a város kívánatára eszközölni.

Saját költségünkön azonban jogunk legyen a villanyvezeték kiterjesztésére külön engedélykérés nélkül.

15-ször: Az utcai villanyvilágítást a fent meghatározott villanyvilágítási körzetben 16 gyertyafényű izzólámpánként és évi 2000=kétezer égő óránként 40=negyven koronáért szolgáltatjuk.

16-szor: *Készek vagyunk a légszeszvilágítási körzetben is — kívánatra — a nagyobb tereken, valamint utcák keresztezésénél villamos izzólámpákat felállítani, illetve alkalmazni, izzólámpánként és évi 800=nyolcszáz égőóránként 116. K. száztizenhat koronáért.*

17-szer: Készek vagyunk mindkét világítási körzetben magánosoknak is villanyvilágítást szolgáltatni, még pedig hektowatt-óránként 7 1/2=hét és fél fillérért.

18-szor: *A nyolcadik pontban felsorolt épületeknek, valamint a kilencedik pontban körülírt célokra a villamárakból is engedélyezünk aránylagosan árelengedést.*

19-szer: *Ha az évi magánfogyasztás a villanyvilágításnál 40.000 K. = negyvenezer korona értéket meghalad, kötelezzük magunkat a város pénztárába hektowattónként 1/2=Fél fillért befizetni.*

20-szor: Az összes, itt fel nem sorolt részletes feltételek coulans megoldására a szóbeli tárgyalások során teljes jóakarattal fogunk törekedni.

21-szer: A szerződési időtartam kezdődik 1903. évi december 16-án és tart 50=ötven

egymásután következő éven át 1953. évi december 15-dikéig bezárólag, melynek betel-tével úgy a légszeszgyár, mint a villamos-sági telep összes hálózataikkal, felszereléseik, gépeik és berendezéseikkel együtt, ide számítva ingatlanaikat is, minden ellenérték nélkül ingyen mennek át Nagyvárad város birtokába és kizárólagos tulajdonába.

Tekintetes tanács!

Ezen, csak főbb pontjaiban előterjesztett ajánlatunk elfogadása esetében — következő elönyöket nyújtja Nagyvárad városának:

Először: Légszesz- és villanyvilágítása lesz az eddiginél sokkal nagyobb körzetben és az eddiginél nagyobb költség nélkül.

Másodszor: A magánfogyasztók olcsóbb árak mellett tetszésük szerint világíthatnak akár légszeszszel, akár villanynyal.

Harmadszor: A város úgy a légszesz, mint a villanyvilágítás bevételeiben részesülve, az a városnak biztos jövedelmet hoz, mert bármelyik világítási nem fogja jobban igénybe venni: az egyik minden esetre és rövid idő, mulva érrendi el a bevétel azon nagyságát, melynél a város részesedése már kezdődik és ilyen részesedés sokkal biztosabb, mint a nyereségben való részesülés; mert ma már mindenki tudja, hogy a tiszta nyereség valamely százalékaival való kecségtetésnek nagyon illusorius értéke van.

Negyedszer: Eppen ezen részesedés a bevételekben, legjobb biztosítéka annak, hogy a város már rövid idő mulva lesz képes a villanyvilágítás fokozatos kiterjesztésére azon utcákra is, melyek jelen ajánlatunkban még felvéve nincsenek, valamint az Auer-lámpáknak és villamos izzólámpáknak szaporítására a légszeszvilágítási körzetben.

Ötödször: **A város nem lesz kénytelen közel egy millió koronát befektetni, nagy koczkázattal járó kétes eredményű vállalkozásba.**

Hatodszor: **A város a szerződéses idő lejártával oly ipartelepnek birtokába és tulajdonába jut ingyen, melyeknek értéke a folyton szükséges fejlesztés folytán a kétmillió koronát jóval túlhaladja.**

Tekintetes Tanács! A velünk való tárgyalás nem zárja ki azt, hogy a város egyidejűleg más irányban is tegye meg a kellő lépéseket a jövő világítás biztosítása érdekében; — másrésztől a végelhatározás nem oly sürgős, mert hiszen a villanyvilágítás berendezése egy év alatt is kényelmesen vihető keresztül; — ugyanazért tisztelettel kérjük a Tekintetes Tanácsot s általa a tekintetes törvényhatósági bizottságot:

Hogy ezen ajánlatunkat a tárgyalás alapjául elfogadni s a részletek tekintetében velünk leendő tárgyalásra a tekintetes tanácsot megbízni méltóztassék.

Ismételve igérvén, hogy méltányos és kielégítő eredmény létesítésére fogunk törekedni, vagyunk

Nagyváradon, 1901. november 19-én.

Kiváló tisztelettel

Nagyvárad Légszeszgyár

ppa Campbells és Sands

L. E. Rees. s. k.